

Briuselis, 2025 m. gruodžio 5 d.
(OR. en)

16521/25

Tarpinstitucinė byla:
2025/0059 (COD)

MIGR 464
JAI 1871
COMIX 437
RELEX 1642
CODEC 2047
CH
IS
LI
NO

PRANEŠIMAS

nuo: Pirmininkaujančios valstybės narės

kam: Tarybai

Komisijos dok. Nr.: 6917/1/25 REV 1; 6917/1/25 ADD 1; 6917/2/25 ADD 2

Dalykas: Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatoma bendra Sąjungoje neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių gražinimo sistema ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB, Tarybos direktyva 2001/40/EB ir Tarybos sprendimas 2004/191/EB

– Bendras požiūris

Rengiantis 2025 m. gruodžio 8–9 d. Teisingumo ir vidaus reikalų (TVR) tarybos posėdžiui, delegacijoms priede pateikiamas pirmininkaujančios valstybės narės parengtas pirmiau nurodyto pasiūlymo kompromisinis tekstas. Komisijos pasiūlymo pakeitimai pažymėti *paryškintuoju kursyvu*, o išbrauktas tekstas pažymėtas [...].

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS REGLAMENTAS

kuriuo nustatoma bendra Sąjungoje neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema ir panaikinami Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB, Tarybos direktyva 2001/40/EB ir Tarybos sprendimas 2004/191/EB

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SAJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 79 straipsnio 2 dalies c punktą,

atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,

teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,

atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę¹,

atsižvelgdami į Regionų komiteto nuomonę²,

laikydami įprastos teisėkūros procedūros,

¹ OL C [...], [...], p. [...].

² OL C [...], [...], p. [...].

kadangi:

- (1) Sąjunga, kurdama laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę, turėtų vykdyti bendrą trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisės likti Sąjungoje, grąžinimo politiką. Veiksminga grąžinimo politika yra viena iš pagrindinių patikimos migracijos valdymo sistemos sudedamųjų dalių;
- (2) šiuo reglamentu nustatoma bendra *valstybėse narėse [...] neteisėtai esančių* trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema, grindžiama bendra grąžinimo procedūra, [...] *neteisėtai esančio trečiosios valstybės piliečio pareigomis, veiksmingo grąžinimo [...] valdymo priemonių rinkiniu, įskaitant grąžimo skatinimo priemones*, ir valstybių narių [...] bendradarbiavimu;
- (3) siekiant prisidėti prie Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1351³ nustatyto visapusiško požiūrio įgyvendinimo, turėtų būti sukurta bendra veiksmingo neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo valdymo sistema. Ta *bendra* sistema turėtų būti grindžiama integruotu politikos formavimu, kad būtų užtikrintas veikslių ir priemonių, kurių imasi Sąjunga ir jos valstybės narės, veikdamos savo atitinkamose kompetencijos srityse, nuoseklumas ir veiksmingumas;
- (4) Europos Vadovų Taryba nuolat pabrėžė ryžtingų veikslių visais lygmenimis svarbą siekiant palengvinti, padidinti ir paspartinti grąžinimą iš Europos Sąjungos. 2024 m. spalio mėn. Europos Vadovų Taryba paragino Komisiją skubiai pateikti naują pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto;

³ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, (OL L 222, 2024 5 22, p. 1).

- (5) 2024 m. gruodžio 12 d. Teisingumo ir vidaus reikalų tarybos priimtose teisėkūros ir veiksmų planavimo laisvės, saugumo ir teisingumo erdvėje strateginėse gairėse primenama, kad sėkminga grąžinimo politika yra vienas iš pagrindinių visapusiškos ir patikimos Sąjungos prieglobsčio ir migracijos sistemos ramsčių. Šiuo tikslu strateginėse gairėse raginama plėtoti ir įgyvendinti ryžtingesnę ir visapusiškesnę požiūrį į grąžinimą, skubiai atnaujinant teisinę sistemą;
- (6) veiksminga grąžinimo politika turėtų užtikrinti suderinamumą su Migracijos ir prieglobsčio paktu ir prisidėti prie jo vientisumo, taip pat padėti valdyti neteisėtą imigraciją į Sąjungą ir [...] **užkirsti kelią** neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių neteisėtam judėjimui tarp valstybių narių [...], kartu gerbiant pagrindines teises;

- (7) Sąjunga ir jos valstybės narės deda vis daugiau pastangų, kad grąžinimo politika būtų veiksmingesnė. Nepaisant šių pastangų, esama teisinė sistema, kurią sudaro Tarybos direktyva 2001/40/EB⁴ ir Direktyva 2008/115/EB⁵, nebeatitinka Sąjungos migracijos politikos poreikių **ir teisėkūros bei veiklos poreikių, norint užtikrinti veiksmingą grąžinimą**. Nuo tada, kai 2008 m. buvo priimta Direktyva 2008/115/EB, laisvės, saugumo ir teisingumo erdvė ir Sąjungos migracijos politika gerokai pasikeitė. ES teisėje migracijos srityje nuo teisės aktų, kuriuose nustatyti minimalieji standartai, pereita prie valstybių narių praktikos suartinimo. 2018 m. Komisija siekė reformuoti grąžinimo taisykles pateikdama pasiūlymą dėl Grąžinimo direktyvos⁶ išdėstymo nauja redakcija. Komisija taip pat siekė padėti valstybėms narėms naudotis Direktyvos 2008/115/EB lankstumo priemonėmis, pateikdama rekomendacijas (ES) 2017/2338⁷ ir (ES) 2023/682⁸. Tačiau dabartinės teisinės sistemos ribos jau pasiektos;

⁴ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1351 dėl prieglobsčio ir migracijos valdymo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2021/1147 ir (ES) 2021/1060 bei panaikinamas Reglamentas (ES) Nr. 604/2013, (OL L 222, 2024 5 22, p. 1).

⁵ 2008 m. gruodžio 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2008/115/EB dėl bendrų nelegaliai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (OL L 348, 2008 12 24, p. 98, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2008/115/oj>).

⁶ Pasiūlymas dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl bendrų neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimo standartų ir tvarkos valstybėse narėse (nauja redakcija), Briuselis, 2018 9 12. COM(2018) 634 final, 2018/0329 (COD).

⁷ 2017 m. lapkričio 16 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2017/2338 dėl bendro „Grąžinimo vadovo“ valstybių narių kompetentingoms institucijoms, vykdančioms su grąžinimu susijusias užduotis (OL L 339, 2017 12 19, p. 83, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2017/2338/oj>).

⁸ 2023 m. kovo 16 d. Komisijos rekomendacija (ES) 2023/682 dėl sprendimų grąžinti tarpusavio pripažinimo ir grąžinimo paspartinimo įgyvendinant Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2008/115/EB, C/2023/1763. OL L 86, 2023 3 24, p. 58, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/682/oj>.

- (8) siekiant užtikrinti, kad trečiųjų valstybių piliečiai, kurie neatitinka arba nebeatitinka atvykimo, buvimo ar gyvenimo valstybių narių teritorijoje sąlygų, būtų gražinami humaniškai, kartu visapusiškai gerbiant pagrindines teises ir tarptautinę teisę, turėtų būti nustatyta tvirta [...] bendra gražinimo procedūra. Aiškios ir skaidrios taisyklės, taikomos visose valstybėse narėse, turėtų suteikti tikrumo atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui ir kompetentingoms institucijoms. Svarbu supaprastinti, palengvinti ir paspartinti gražinimo procedūras ir užtikrinti, kad gražinimui nebūtų trukdoma, *be kita ko*, dėl neteisėto judėjimo į kitas valstybes nares;
- (9) taisyklių taikymas pagal šį reglamentą neturėtų daryti poveikio taisyklėms dėl galimybės gauti tarptautinę apsaugą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2024/1348⁹. Kai aktualu, šio reglamento taisyklės papildomos konkrečiomis taisyklėmis, kuriomis susiejami neigiami sprendimai dėl prieglobsčio ir sprendimai gražinti, kiek tai susiję su jų priėmimu ir teisių gynimo priemonėmis Reglamente (ES) 2024/1348, ir Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1349¹⁰ nustatyta gražinimo pasienio procedūra;
- (9a) jokia šio reglamento nuostata neturėtų būti aiškinama kaip daranti poveikį valstybių narių nacionalinei baudžiamajai teisei, visų pirma baudžiamųjų teismų sprendimų vykdymui;**

⁹ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES, (OL L, **2024/1348** [...], 2024 5 22, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1348/oj>).

¹⁰ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1349, kuriuo nustatoma gražinimo pasienio procedūra ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2021/1148 (OL L, 2024/1349, 2024 5 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1349/oj>).

- (10) šiuo reglamentu gerbiamos trečiųjų valstybių piliečių pagrindinės teisės ir laikomasi principų, pripažintų visų pirma Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – Chartija) ir 1951 m. liepos 28 d. Ženevos konvencijoje dėl pabėgėlių statuso, papildytoje 1967 m. sausio 31 d. Niujorko protokolu (toliau – Ženevos konvencija). Jis turėtų būti taikomas laikantis Chartijos, bendrųjų Sąjungos teisės principų ir atitinkamos tarptautinės teisės;
- (11) turėtų būti laikomasi negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principo ir kolektyvinio išsiuntimo uždraudimo, numatyto Chartijos 19 straipsnyje [...]. Niekas negali būti perkeltas, išsiųstas ar išduotas į trečiąją valstybę, kurioje jam gresia mirties bausmė arba kurioje jis gali patirti kankinimų ar kitokį nežmonišką ar žeminantį elgesį arba būti taip baudžiamas;
- (12) valstybė narė, kurios teritorijoje aptinkamas neteisėtai joje esantis trečiosios valstybės pilietis, yra atsakinga už jo grąžinimo užtikrinimą. Nustačiusios neteisėtą buvimą, valstybės narės turėtų, **nedubliuodamos patikrinimų, atliktų ankstesnėse procedūrose ar ankstesniuose procesuose**, greitai nustatyti trečiosios valstybės piliečio, **kuriam taikomas grąžinimas**, tapatybę ir patikrinti galimą saugumo riziką, pateikdamos užklausas atitinkamose Sąjungos ir nacionalinėse duomenų bazėse;[...]
- (12a) teismas, valstybės narės pagal nacionalinę teisę paskirtas kaip kompetentingas teismas, turėtų būti atsakingas už teisinę gynybą, kai apskundžiamas sprendimas grąžinti, draudimas atvykti ir sprendimas taikyti išsiuntimo priemonę. Reikalavimų, kylančių iš negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principo, laikymasis turėtų būti tikrinamas tais atvejais, kai iš bylos medžiagos, pateiktos teismui, pagal nacionalinę teisę paskirtam kompetentingu taikyti teisių gynimo priemonę dėl sprendimo grąžinti arba sprendimo taikyti išsiuntimo priemonę, papildytos arba patikslintos po rungimosi principu grindžiamo proceso, matyti, kad gali būti pažeistas negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principas;**

- (12b) *nedarant poveikio Chartijos 47 straipsnyje numatytai teisei į veiksmingą teisinę gynybą, kuria užtikrinama, kad trečiosios valstybės pilietis galėtų apskųsti savanoriško išvykimo laikotarpį arba tai, kad sprendime grąžinti jis nenurodytas, savanoriško išvykimo laikotarpio panaikinimas arba atšaukimas neturėtų daryti poveikio tame sprendime grąžinti nustatytai pareigai išvykti iš valstybių narių teritorijos;*
- (13) *išsiuntimo atveju [...] pagal nacionalinę teisę kompetentingomis paskirtos institucijos turėtų patikrinti, ar laikomasi negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principo, remdamosi individualiu vertinimu, kurį atliekant atsižvelgiama į visas svarbias aplinkybes. Atitinkamas trečiosios valstybės pilietis turėtų kuo greičiau pateikti įrodymus, susijusius su jo asmeninėmis aplinkybėmis. Turėtų būti galima remtis esamu [...] visų svarbių aplinkybių vertinimu, atliktu ankstesniuose procedūros etapuose arba kitose ankstesnėse procedūrose. Turėtų būti išnagrinėtas bet koks aktualus [...] aplinkybių pasikeitimas ir bet kokie nauji riziką įrodantys elementai su sąlyga, kad jie pagrindžiami ir kad nelaikoma, jog trečiosios valstybės pilietis juos pateikė vien tam, kad išsiuntimas būtų atidėtas arba būtų sutrukdyta jį įvykdyti;*
- (13a) *valstybės narės gali perduoti trečiosios valstybės piliečio, kuris nurodo, kad išsiuntimas pažeistų negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principą, atvejį nagrinėti pagal atitinkamą procedūrą, įskaitant prieglobsčio procedūrą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES. Valstybė narė gali nukreipti trečiosios valstybės pilietį atitinkamai procedūrai taip pat ir tais atvejais, kai pagal nacionalinę teisę kompetentingomis paskirtos institucijos sužino apie atitinkamus požymius, kad išsiuntimas pažeistų negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principą;*

- (14) būtina, kad valstybės narės galėtų bendradarbiauti lanksčiau, be kita ko, sudarydamos naujus dvišalius susitarimus ar nustatydamos dvišalę tvarką, ir tikslingiau, [...] ***kad būtų padedama vykdyti veiksmingą grąžinimą į trečiąsias valstybes;***
- (15) nustačius, kad trečiosios valstybės pilietis neatitinka arba nebeatitinka atvykimo, buvimo ar gyvenimo valstybių narių teritorijoje sąlygų, sprendimas grąžinti turėtų būti greitai priimtas remiantis individualiu vertinimu, atsižvelgiant į visus ***aktualius*** faktus ir aplinkybes.
Sprendime grąžinti turėtų būti nustatyta trečiosios valstybės piliečio pareiga išvykti iš valstybių narių teritorijos. Neturėtų būti reikalaujama, kad sprendime grąžinti būtų nustatyta valstybė, į kurią grąžinama. Valstybė, į kurią grąžinama, turėtų būti nustatyta ne vėliau kaip prieš išsiuntimą ir gali būti nustatyta arba sprendime grąžinti, arba bet kuriame kitame sprendime taikyti išsiuntimo priemonę, kuris yra atskiras nuo sprendimo grąžinti. Jeigu nustatoma grąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, rizika, tai neturėtų užkirsti kelio sprendimo grąžinti priėmimui, tačiau išsiuntimas turėtų būti atidėtas;
- (15a) ***jokia šio reglamento nuostata neturėtų užkirsti kelio valstybėms narėms nacionalinėje teisėje numatyti kitų konkrečių grupių išsiuntimo atidėjimo prižasčių;***
- (15b) ***pagal sprendimą grąžinti pagrindinė atsakomybė už išvykimą iš valstybių narių teritorijos turėtų tekti išvykti privalančiam trečiosios valstybės piliečiui;***
- (16) būtina užtikrinti, kad esminiai valstybės narės priimto sprendimo grąžinti elementai būtų įvedami konkrečia forma kaip Europos grąžinimo orderis ir pateikiami Šengeno informacinėje sistemoje kartu su perspėjimu dėl grąžinimo arba vykdant dvišalį keitimąsi informacija su kita valstybe nare. Europos grąžinimo orderis savo ruožtu turėtų padėti pripažinti kitos valstybės narės priimtus ***vykdytinus*** sprendimus grąžinti ***arba sprendimus taikyti išsiuntimo priemonę*** ir užtikrinti jų vykdymą, jei trečiosios valstybės pilietis neteisėtai persikelia į kitą valstybę narę;

(17) [...]

(18) kai valstybės narės teritorijoje esančiam trečiosios valstybės piliečiui taikomas vykdytiną kitos valstybės narės sprendimas grąžinti, [...] sprendimų grąžinti pripažinimas ir vykdymas turėtų palengvinti ir paspartinti grąžinimo procesą remiantis tvirtesniu valstybių narių bendradarbiavimu ir tarpusavio pasitikėjimu. ***Toks pripažinimas ir vykdymas*** [...] taip pat gali padėti atgrasyti nuo neteisėtos migracijos ir neskatinti neteisėto antrinio judėjimo Sąjungoje, taip pat apriboti grąžinimo proceso vėlavimą. Teisių gynimo priemone dėl [...] ***sprendimo*** grąžinti turėtų būti naudojama ***tik*** išduodančiojoje valstybėje narėje;

(18a) sprendimo grąžinti arba sprendimo taikyti išsiuntimo priemonę pripažinimas remiantis 7 straipsnio 7 dalyje nurodytame Europos grąžinimo orderyje pateikta informacija neturėtų būti įforminamas sprendimu ar aktu. Sprendimo grąžinti arba sprendimo taikyti išsiuntimo priemonę nepripažinimas neturėtų būti įforminamas sprendimu ar aktu;

- (18b) *jeigu valstybė narė svarsto galimybę pripažinti bei vykdyti išduodančiosios valstybės narės vykdytiną sprendimą grąžinti arba sprendimą taikyti išsiuntimo priemonę, toliau išdėstyti pagrindiniai principai gali padėti valstybei narei nustatyti situacijas, kuriose tarpusavio pripažinimas neturėtų būti taikomas, ir kuriose vietoj to turėtų būti priimti nacionaliniai sprendimai grąžinti. Tokios situacijos gali apimti situacijas, kai vykdymas prieštarautų vykdančiosios valstybės narės viešajai tvarkai, be kita ko, kiek tai susiję su tam tikrų kategorijų trečiųjų valstybių piliečių, pavyzdžiui, nelydimų nepilnamečių ir prekybos žmonėmis aukų, kuriems nacionalinėje teisėje numatyta aukštesnio lygio apsauga, grąžinimu, kai yra greičiau išduoti naują sprendimą grąžinti, kai Europos grąžinimo orderyje pateikta informacija yra neišsami, kai trečiosios valstybės pilietis pateikė skundą dėl sprendimo grąžinti išduodančiojoje valstybėje narėje, kai trečiosios valstybės pilietis turi būti išsiųstas į kitą trečiąją valstybę, nei nurodyta išduodančiosios valstybės narės sprendime grąžinti arba sprendime taikyti išsiuntimo priemonę, arba sprendime grąžinti nenurodyta jokia valstybė, į kurią grąžinama;*
- (18c) *siekdamos pasirengti veiksams, kuriais siekiama privalomo tarpusavio pripažinimo, Komisija ir atitinkamos ES agentūros, tokios kaip eu-LISA, kai aktualu, turėtų remti valstybes nares, be kita ko, nustatydamos reikiamas priemones ir atlikdamos pakoregavimus, kurie būtini siekiant užtikrinti automatizuotą Europos grąžinimo orderio tvarkymą;*
- (19) [...] *ne vėliau kaip iki 7 straipsnio 8 dalyje nurodyto įgyvendinimo akto priėmimo valstybės narės ir Komisija bei atitinkamos ES agentūros, tokios kaip eu-LISA, turėtų [...] pradėti nustatyti teisines ir technines priemones, kuriomis būtų užtikrinta, kad Europos grąžinimo orderis galėtų būti prieinamas per Šengeno informacinę sistemą; [...]*

- (19a) *praėjus dvejimems metams nuo šio reglamento įsigaliojimo, Komisija turėtų įvertinti tarpusavio pripažinimo įgyvendinimą, visų pirma kiek tai susiję su šiais elementais: ar valstybės narės yra nustatiusios teisinės ir technines priemones, kad Europos grąžinimo orderis galėtų būti prieinamas per Šengeno informacinę sistemą pagal 7 straipsnio 7 dalį, ir ar tos priemonės yra veiksmingos, ar valstybės narės yra nustatiusios teisinės ir technines priemones, skirtas automatizuotam Europos grąžinimo orderio tvarkymui užtikrinti pagal 7 straipsnio 9 dalį; su sprendimų grąžinti ir sprendimų taikyti išsiuntimo priemonę pripažinimo ir vykdymo veiksmingumu, su dėl to atsirandančia našta teisminėms ir administracinėms sistemoms ir atitinkamų mokymo ir bandomųjų projektų veiklos rezultatais;*
- (19b) *remdamasi 9 straipsnio 10 dalyje nurodytu vertinimu Komisija atitinkamai turėtų pateikti pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, įskaitant visus tikslinius pakeitimus, kuriais siekiama užtikrinti veiksmingą grąžinimą, kad būtų nustatytas privalomas kitos valstybės narės priimtų vykdytinų sprendimų grąžinti ir sprendimų taikyti išsiuntimo priemonę pripažinimas ir vykdymas. Jei Komisija pasiūlymo nepateikia, ji turėtų paaiškinti to priežastis;*
- (20) su grąžinimu susijusioms nacionalinėms priemonėms turėtų būti ir toliau suteiktas Sąjungos masto poveikis nustatant draudimą atvykti, kuriuo uždraudžiama atvykti į visų valstybių narių teritoriją ir būti joje. Draudimo atvykti laikotarpis turėtų būti nustatomas kiekvienu atskiru atveju tinkamai atsižvelgiant į visas susijusias aplinkybes ir paprastai neturėtų būti ilgesnis nei [...] *dvidešimt* metų. Kai neteisėtai esantis trečiosios valstybės pilietis nustatomas prie išorės sienų atliekant patikrinimus išvykstant, gali būti tikslinga nustatyti draudimą atvykti, kad būtų išvengta pakartotinio atvykimo ateityje ir taip būtų sumažinta neteisėtos imigracijos rizika, *kartu neužkertant kelio sparčiam trečiosios valstybės piliečio išvykimui;*

- (21) [...] *trečiųjų valstybių* piliečiai [...], *kurie nesilaiko* pareigos išvykti *arba kuriems* savanoriško grįžimo *laikotarpis nėra suteiktas, gali būti išsiųsti taikant prievartos priemones*. Sugriežtintomis išsiuntimo taisyklėmis siekiama užtikrinti tiesiogines ir neatidėliotinas pasekmes tuo atveju, jei trečiosios valstybės pilietis nesilaiko [...] *termino*, iki kurio *vėliausiai* jis turi išvykti, *taip pat siekiama užkirsti kelią neteisėtam antriniam judėjimui ir saugumo rizikai. Jei nėra prižasčių manyti, kad savanoriškas grįžimas pakenktų grąžinimo procedūros tikslui, bendradarbiaujantys trečiųjų valstybių piliečiai ir toliau gali būti grąžinami visų pirma savanoriško grįžimo būdu*. Taikant prievartos priemones turėtų būti laikomasi proporcingumo ir veiksmingumo principų, atsižvelgiant į priemones, kurių imamasi, ir siekiamus tikslus;
- (21a) *kadangi šis reglamentas taikomas tik Sąjungoje neteisėtai esantiems trečiųjų valstybių piliečiams, jis nedaro poveikio konsultavimui grąžinimo ir reintegracijos klausimais ir kitoms programoms, kuriomis remiamas Sąjungoje teisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių savanoriškas grįžimas ir reintegracija;*
- (22) siekiant užtikrinti, kad *neteisėtai esantys* trečiųjų valstybių piliečiai, kurie kelia saugumo riziką [...], būtų veiksmingai nustatyti ir greitai grąžinti, būtinos bendros taisyklės. Būtina užtikrinti, kad būtų atliekami atitinkami patikrinimai siekiant nustatyti saugumo riziką keliančius trečiųjų valstybių piliečius ir apie juos pranešti, be kita ko, remiantis tikrinimo procesu, kaip nustatyta Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1356¹¹. Saugumo riziką keliančių trečiųjų valstybių piliečių išsiuntimas *iš esmės* turėtų būti taisyklė ir turėtų būti galima nukrypti nuo bendrųjų taisyklių, siekiant numatyti ilgesnius *arba neribotos trukmės* draudimus atvykti, ilgesnius sulaikymo laikotarpius, taip pat nukrypti nuo taisyklių dėl naudojimosi specializuotais sulaikymo centrais, kad asmenys, keliantys grėsmę [...] *valstybių narių* saugumui, būtų greitai išsiųsti;

¹¹ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1356, kuriuo nustatomas trečiųjų šalių piliečių tikrinimas prie išorės sienų ir iš dalies keičiami reglamentai (EB) Nr. 767/2008, (ES) 2017/2226, (ES) 2018/1240 ir (ES) 2019/817 (OL L 2024/1356, 2024 5 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1356/oj>).

(23) naujomis taisyklėmis turėtų būti išplėstos valstybių narių galimybės užtikrinti gražinimą į trečiąsias valstybes papildomomis priemonėmis. Turėtų būti įmanoma su trečiosiomis valstybėmis sudaryti konkrečius susitarimus ar tvarką, kad valstybėms narėms būtų suteikta daugiau gražinimo galimybių, su sąlyga, kad atitinkama trečioji valstybė laikosi tarptautinių žmogaus teisių standartų ir, *išsiuntimo atveju*, negražinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principo. ***Trūkumai, susiję su konkrečiomis trečiosios valstybės teritorijos dalimis arba asmenų, kurių tapatybę galima nustatyti, kategorija, neturėtų trukdyti sudaryti tokį susitarimą ar nustatyti tvarką, jei taikomos pakankamos garantijos, kuriomis užtikrinama, kad būtų visapusiškai gerbiamos trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomas toks susitarimas ar tvarka, teisės.*** Visų pirma susitarime ar tvarkoje turėtų būti nustatytos [...] *grąžinimui taikytinos procedūros*, buvimo šalyje sąlygos, [...] *trečiosios valstybės [...] pareigos ir pasekmės susitarimo ar tvarkos pažeidimų atveju. Jei susitarimas ar tvarka apima tolesnį gražinimą iš trečiosios valstybės, tame susitarime ar tvarkoje taip pat turėtų būti nuostatos dėl pasekmių tais atvejais, kai tolesnis gražinimas neįmanomas, dėl valstybės narės arba ES ir trečiosios valstybės pareigų ir atsakomybės, dėl pasekmių tais atvejais, kai įvyksta* [...] didelių pokyčių, darančių neigiamą poveikį padėčiai trečiojoje valstybėje, ir dėl nepriklausomos stebėsenos įstaigos ar mechanizmo susitarimo ar [...] tvarkos įgyvendinimui įvertinti. Sudarius tokius susitarimus ar tvarką, Chartijos 51 straipsnio 1 dalies tikslais Sąjungos teisė bus laikoma įgyvendinta;

- (23a) *siekiant užtikrinti, kad būtų pakankamai apsaugoti teisėti interesai, susiję su valstybių narių išorės sienų valdymu ir vidaus saugumu, tokiomis aplinkybėmis, kai valstybė narė veda derybas su viena iš Sąjungos kaimyninių trečiųjų valstybių dėl susitarimo ar tvarkos šio reglamento tikslais, bendrą sausumos sieną su ta trečiaja valstybe turinčios valstybės narės tinkamu laiku prieš sudarant susitarimą ar patvirtinant tvarką turėtų būti informuotos apie tas derybas, visapusiškai laikantis Europos Sąjungos sutarties 4 straipsnio 3 dalyje nustatyto lojalios bendradarbiavimo principo. Turėtų būti reikalaujama, kad sudarydamos susitarimus ar nustatydamos tvarką su trečiosiomis valstybėmis valstybės narės informuotų Komisiją ir kitas valstybes nares apie tokius susitarimus ar tvarką prieš juos laikinai taikant arba prieš jiems įsigaliojant, atsižvelgiant į tai, kuri data yra ankstesnė. Be to, siekiant išvengti bet kokio Sąjungos teisės nesilaikymo ir toliau didinti skaidrumą, valstybės narės turėtų galėti savanoriškai informuoti Komisiją ir kitas valstybes nares apie derybų dėl šiuo reglamentu leidžiamų susitarimų ar tvarkos su trečiaja valstybe pažangą prieš šalims pasiekiant galutinį susitarimą, be kita ko, siekiant, kad Komisija įvertintų numatomo susitarimo ar tvarkos, dėl kurių deramasi, suderinamumą su Sąjungos teise;*
- (24) gerai veikianti Šengeno erdvė be vidaus sienų priklauso nuo to, ar valstybės narės veiksmingai ir efektyviai taiko atitinkamą *acquis*. Tarybos reglamentu (ES) 2022/922 nustatomas vertinimo ir stebėsenos mechanizmas, skirtas tikrinti, kaip taikoma Šengeno *acquis* [...], be kita ko, kiek tai susiję su veiksmingu trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisės pasilikti, grąžinimu [...];

- (25) taikydamos grąžinimo procedūras pagal Chartijos 24 straipsnį ir 1989 m. Jungtinių Tautų vaiko teisių konvenciją valstybės narės visų pirma turėtų atsižvelgti į vaiko interesus. Vertindamos konkretaus vaiko interesus, valstybės narės turėtų visų pirma deramai atsižvelgti į nepilnamečio gerovę ir socialinę raidą trumpuoju, vidutinės trukmės ir ilguoju laikotarpiais, saugumo ir apsaugos aspektus bei nepilnamečio pažiūras, atsižvelgdamos į jo amžių ir brandą, įskaitant jo patirtį. [...] Nelydimi [...] **nepilnamečiai** visais grąžinimo proceso etapais turėtų turėti atstovą;
- (26) jei yra pagrindo abejoti, ar trečiosios valstybės pilietis yra nepilnametis, **pagal nacionalinę teisę** [...] **gali** būti atliekamas amžiaus įvertinimas. **Valstybės narės gali remtis amžiaus įvertinimais, atliktais vykdant ankstesnes procedūras.** Siekiant užtikrinti migracijos valdymo Sąjungoje nuoseklumą, [...] **gali** būti laikomasi tokios pat procedūros, numatytos Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2024/1348¹²; [...]

¹² 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1348, kuriuo Sąjungoje nustatoma bendra tarptautinės apsaugos tvarka ir panaikinama Direktyva 2013/32/ES, (OL L 222, 2024 5 22, p. 1).

- (27) siekiant padidinti grąžinimo procedūros veiksmingumą, turėtų būti nustatytos aiškios trečiųjų valstybių piliečių [...] **pareigos**. Trečiųjų valstybių piliečiams turėtų būti **nustatyta pareiga išvykti iš valstybių narių teritorijos ir** bendradarbiauti su valdžios institucijomis [...] **per visą** grąžinimo procedūrą. Trečiųjų valstybių piliečiai turėtų likti pasiekiami **kompetentingoms institucijoms, jos turėtų galėti su jais susisiekti ir jie turėtų pateikti visą grąžinimo parengimui ir vykdymui svarbią informaciją. Iš to išplaukia, kad atsakomybė už trečiosios valstybės piliečio tapatybės nustatymą ir** [...] grįžimui būtiną **kelionės dokumentų gavimą ir pateikimą visų pirma turėtų tekti pačiam trečiosios valstybės piliečiui**. Jei nesilaikoma pareigos **išvykti ir** bendradarbiauti, turėtų kilti veiksmingos ir proporcingos pasekmės, **o kompetentingos institucijos turėtų imtis atitinkamų veiksmų grąžinimui užtikrinti**, be kita ko, **taikydamos tyrimo priemones. Trečiųjų valstybių piliečiams, kurių negalima išsiųsti, be kita ko, dėl negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principo arba dėl to, kad jie nepakankamai bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis, neturėtų būti draudžiama nustatyti bendrųjų pareigų, įskaitant pareigas likti šalyje, turėti joje gyvenamąją vietą ir atvykti prisistatyti. Pasekmės turėtų apimti**, pavyzdžiui, mažesnes išmokas ir išmokas, skiriamas pagal nacionalinę teisę, [...] **arba** kelionės dokumentų konfiskavimą [...];
- (27a) **su grąžinimu nesusijusios pareigos ir priemonės nepatenka į šių nuostatų taikymo sritį. Šiuo atžvilgiu 21 ir paskesni straipsniai neturi įtakos nuostatoms, reglamentuojančioms pasekmes socialinėms išmokoms pagal nacionalinę teisę;**
- (28) šiuo reglamentu neturėtų būti daromas poveikis valstybių narių galimybei taikyti, kai taikytina, baudžiamąsias sankcijas, **įskaitant laisvės atėmimą**, pagal nacionalinę baudžiamąją teisę trečiųjų valstybių piliečiams, patenkantiems į šio reglamento taikymo sritį;

- (29) turėtų būti nustatyta teisinė apsaugos priemonė, taikoma sprendimams, susijusiems su grąžinimu, siekiant užtikrinti veiksmingą atitinkamų asmenų [...] **teisių** apsaugą. [...] Sprendimo apskundimo arba peržiūros [...] **teisme** atvejais, pateikus prašymą, turėtų būti suteikta reikalinga teisinė pagalba, **nedarant poveikio teisei apriboti prieigą prie teisinės pagalbos ir atstovavimo**;
- (29a) **teismo sąvoka yra Sąjungos teisėje reglamentuojama sąvoka, kaip ją aiškina Europos Sąjungos Teisingumo Teismas. Ta sąvoka, šalia kitų elementų, gali reikšti tik instituciją, veikiančią kaip trečiasis asmuo institucijos, priėmusios sprendimą, kuris yra proceso dalykas, atžvilgiu. Ta institucija turėtų vykdyti teismines funkcijas, o tai, ar ta institucija pagal nacionalinę teisę laikoma teismu, nėra lemiamas veiksnys. Šiuo reglamentu neturėtų būti daromas poveikis valstybių narių kompetencijai organizuoti savo nacionalinę teismų sistemą ir nustatyti apeliacinių instancijų skaičių. Kai nacionalinėje teisėje numatyta galimybė teikti tolesnius skundus dėl sprendimo dėl pirmojo skundo arba paskesnių skundų, tokių skundų nagrinėjimo procedūra ir stabdomasis poveikis turėtų būti reglamentuojami nacionalinėje teisėje, laikantis Sąjungos teisės ir tarptautinių įsipareigojimų**;
- (30) siekiant padidinti grąžinimo procedūrų veiksmingumą, kartu užtikrinant, kad būtų gerbiama teisė į veiksmingą teisinę gynybą pagal Chartijos 47 straipsnį, skundai dėl su grąžinimu susijusių sprendimų turėtų būti, kiek įmanoma, užginčijami vienu teisiniu lygmeniu. Šio reglamento taisyklės, susijusios su skundais ir [...] **sprendimų vykdymo sustabdymu**, turėtų atitikti Pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje numatytą teisę į veiksmingą teisinę gynybą;

- (31) valstybėms narėms turėtų būti suteiktos būtinos priemonės [...], *kad būtų užtikrintas greitas ir veiksmingas grąžinimas, įskaitant priemones, taikomas dėl nesilaikymo, ir paskatas laikytis pareigos išvykti ir bendradarbiauti, taip pat priemonės siekiant užkirsti kelią pasislėpimo pavojui. Nustačius bendras taisykles, neapribojant valstybių narių teisės nacionalinėje teisėje nustatyti papildomas priemones ir kriterijus, turėtų būti supaprastinti su pareiga bendradarbiauti siejami reikalavimai ir kriterijai, kuriais remiantis nustatomas pasislėpimo pavojus. Tokiomis taisyklėmis valstybėse narėse taip pat turėtų būti užtikrintas sulaikymo ir [...] sulaikymo alternatyvų taikymas, kad grąžinimo procesas būtų veiksmingai valdomas;*
- (32) turėtų būti įmanoma taikyti sulaikymą, kai tai proporcinga ir būtina, atskirai įvertinus kiekvieną atvejį [...], *grąžinimo, be kita ko, pasirengimo [...] grąžinimui, [...] readmisijos ar išsiuntimo įvykdymo* tikslu. Institucijos turėtų veikti deramai stropiai, o sulaikymas turėtų būti taikomas kuo trumpiau [...] ir *paprastai atitinkamoje valstybėje narėje turėtų trukti ne ilgiau kaip 24 mėnesius. Jei asmuo pasislėpė kitoje valstybėje narėje, apskaičiuojant ilgiausią sulaikymo laikotarpį į ankstesnius sulaikymo laikotarpius neatsižvelgiama. Apskaičiuojant ilgiausią sulaikymo laikotarpį neturėtų būti įtraukiami sulaikymo laikotarpiai pagal kitus reglamentus ar direktyvas. Sulaikymo metu turėtų būti atsižvelgiama į specialius poreikius, nustatytus pažeidžiamumo vertinime.* Tais atvejais, kai nacionalinėje teisėje numatytas nepilnamečių sulaikymas, pirmiausia turėtų būti atsižvelgiama į vaiko interesus. Kitos švelnesnės sulaikymui alternatyvios priemonės turėtų būti taikomos, kai jas galima veiksmingai taikyti neteisėtai esantiems trečiųjų valstybių piliečiams;

- (32a) *kai sulaikymas trunka 24 mėnesius, valstybė narė turėtų turėti galimybę sulaikyti trečiosios valstybės pilietį papildomiems, ne ilgesniems kaip šešių mėnesių laikotarpiams, kai esama pasislėpimo pavojaus ir kai dėl naujos svarbios informacijos tam tikromis aplinkybėmis kyla pagrįsta išsiuntimo tikimybė. Sulaikymas turėtų būti taikomas laikantis būtinumo ir proporcingumo principų ir turėtų trukti kuo trumpiau;*
- (33) grįžtantiems trečiųjų valstybių piliečiams, kurie kelia saugumo riziką, reikalingos specialios priemonės, kuriomis siekiama apsaugoti kitų asmenų teises ir laisves. Todėl tokius trečiųjų valstybių piliečius turėtų būti galima sulaikyti [...] ilgesniam **nei 24 mėnesių laikotarpiui**, tačiau bet koks toks sulaikymas turi atitikti proporcingumo principą;
- (34) su sulaikytais trečiųjų valstybių piliečiais turėtų būti elgiamasi humaniškai ir gerbiant jų orumą, pagrindines jų teises ir laikantis tarptautinės bei nacionalinės teisės [...]. **Paprastai** turėtų būti sulaikoma specializuotuose sulaikymo centruose arba specialiuose kitų įstaigų padaliniuose. Įkalinimo įstaigų patalpose gali būti sulaikoma tais atvejais, kai valstybė narė neturi galimybių sulaikyti tokiuose centruose **arba jei, valstybės narės nuomone, trečiosios valstybės piliečio vežimas yra neproporcingas atsižvelgiant į sprendimą grąžinti**, užtikrinant, kad trečiųjų valstybių piliečiai tokiose patalpose būtų atskirti nuo kalinių;
- (35) šiame reglamente nustatyti sulaikymo pagrindai nedaro poveikio kitiems sulaikymo pagrindams, įskaitant baudžiamosiose bylose taikomus sulaikymo pagrindus, kurie taikytini pagal nacionalinę teisę [...];

- (36) bet kurios valstybės pareiga priimti savo piliečius yra pagrindinis valstybės suverenumo ir tarptautinio bendradarbiavimo principas. Valstybių pareiga priimti savo piliečius laikoma paprotinės tarptautinės teisės principu [...] *ir yra numatyta [...] ICAO konvencijos IX priedo 5 skyriuje ir išdėstyta Samoa susitarime. Veiksmingas grąžinimas įmanomas tik tuo atveju, jei valstybės [...] laikosi pareigos priimti savo [...] pačių piliečius. Todėl valstybių narių gebėjimas vykdyti veiksmingą grąžinimą priklauso nuo bendradarbiavimo [...] su trečiosiomis valstybėmis. Kai reikia, ES ir valstybės narės naudojami esamomis priemonėmis, pavyzdžiui, Reglamento (ES) 810/2009 25a straipsniu ir FRONTEX parama, kad pagerintų bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis;*
- (37) [...] koordinuotas valstybių narių požiūris į readmisiją yra labai svarbus siekiant palengvinti trečiųjų valstybių piliečių grąžinimą. Nepakankami tolesni veiksmai, susiję su vykdytiniais sprendimais grąžinti, gali pakenkti bendro požiūrio į grąžinimą veiksmingumui. Po vykdytinų sprendimų grąžinti turėtų būti sistemingai imamasi visų būtinų priemonių grąžinimui įgyvendinti, įskaitant, *kai taikytina*, readmisijos prašymų pateikimą trečiųjų valstybių valdžios institucijoms tais atvejais, kai kyla abejonių dėl pilietybės arba kai reikia gauti kelionės dokumentą;
- (38) [...]

- (39) veiksmingos grąžinimo procedūros grindžiamos veiksmingu valstybių narių administraciniu bendradarbiavimu ir dalijimusi informacija. Keitimasis informacija, įskaitant dalijimąsi duomenimis apie trečiųjų valstybių piliečių tapatybę ir pilietybę, jų kelionės dokumentus ir kitą susijusią informaciją, turėtų būti grindžiamas aiškiais taisyklėmis, įskaitant nustatytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1860¹³. Šiose taisyklėse turėtų būti laikomasi duomenų apsaugos principų ir gerbiamos atitinkamo asmens teisės, užtikrinant, kad tokia informacija būtų tiksli, būtų naudojama tik grąžinimo, *išsiuntimo*, readmisijos ir reintegracijos tikslais ir būtų apsaugota nuo neteisėtos prieigos, atskleidimo ar naudojimo;
- (40) [...]

¹³ 2018 m. lapkričio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1860 dėl Šengeno informacinės sistemos naudojimo neteisėtai esančių trečiųjų šalių piliečių grąžinimui (OL L 312, 2018 12 7, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1860/oj>).

- (41) pagal šį reglamentą valstybių narių vykdomam asmens duomenų tvarkymui taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679¹⁴. Šio reglamento tikslais Sąjungos institucijoms ir įstaigoms tvarkant asmens duomenis taikomas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725. Atsižvelgiant į svarbias su readmisija *ir veiksmingu grąžinimu* susijusias viešojo intereso priežastis, *grąžinimo, išsiuntimo*, readmisijos ir reintegracijos tikslais galėtų būti būtina perduoti trečiųjų valstybių piliečių, dėl kurių priimtas sprendimas grąžinti, asmens duomenis, įskaitant duomenis, susijusius su jų tapatybe, kelionės dokumentus, kitus atitinkamus duomenis, taip pat tinkamai pagrįstais atvejais duomenis apie jų apkaltinamuosius nuosprendžius ir sveikatą. Toks perdavimas turi būti vykdomas atitinkamai pagal Reglamento (ES) 2016/679 V skyrių ir Reglamento (ES) 2018/1725¹⁵ V skyrių [...].
- (42) [...] už prieglobstį atsakingos [...] *kompetentingos* institucijos ir [...] įvairiuose grąžinimo proceso etapuose dalyvaujančios kompetentingos institucijos turėtų glaudžiai bendradarbiauti ir koordinuoti veiksmus [...], *kad užtikrintų veiksmingą grąžinimą;*

¹⁴ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016 5 4, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

¹⁵ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB, (OL L 295, 2018 11 21, p. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

(43) [...]

(43a) paprastai valstybės narės turėti tarpusavyje bendradarbiauti ir padėti viena kitai, be kita ko, siekdamos sudaryti sąlygas vyksti tranzitu per jų teritoriją, teikti su tokiu tranzitu susijusią logistinę arba kitą materialinę pagalbą ar pagalbą natūra, palengvinti perdavimą į kitą valstybę narę pagal dvišalius susitarimus ar tvarką arba remiantis valstybių narių bendradarbiavimu, arba siekdamos remti trečiosios valstybės piliečio išvykimą į valstybę narę, kurioje jis turi teisę būti;

(44) Sąjunga teikia finansinę ir operacinę paramą, **nedarant poveikio 2028–2034 m. daugiametei finansinei programai**, kad šis reglamentas būtų veiksmingai įgyvendintas. Tiek, kiek veikla turėtų būti finansuojama Prieglobsčio ir migracijos fondo teminės priemonės lėšomis, ji gali būti įgyvendinama taikant tiesioginį, netiesioginį arba pasidalijamąjį valdymą. Valstybės narės turėtų kuo geriau pasinaudoti turimomis Sąjungos finansinėmis priemonėmis, programomis ir projektais grąžinimo srityje, visų pirma pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2021/1147¹⁶, taip pat Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros operacine pagalba pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) 2019/1896¹⁷; [...]

¹⁶ 2021 m. liepos 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2021/1147, kuriuo nustatomas Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (OL L 251, 2021 7 15, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1147/oj>).

¹⁷ 2019 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/1896 dėl Europos sienų ir pakrančių apsaugos pajėgų, kuriuo panaikinami reglamentai (ES) Nr. 1052/2013 ir (ES) 2016/1624 (OL L 295, 2019 11 14, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1896/oj>).

- (45) [...] *ataskaitų* dėl šio reglamento veiksmingumo *teikimas* ir [...] tobulintinų sričių *nustatymas turėtų būti grindžiami turimų, patikimų ir palyginamų statistinių duomenų, susijusių su* [...] grąžinimo procedūrų veiksmingumu, [...] trečiųjų valstybių bendradarbiavimu ir [...] reintegracijos pastangomis, *rinkimu ir analize. Siekiant užtikrinti statistinių duomenų aktualumą, reikėtų apsvarstyti ir prireikus peržiūrėti Reglamente (ES) 862/2007, Reglamente (ES) 2019/1896 ir nacionalinėje teisėje nustatytus standartus.* Turėtų būti nustatyti bendri atitinkamų duomenų rinkimo ir teikimo standartai ir apibrėžtys, kad [...] *būtų galima įvertinti* šio reglamento poveikį ir prisidėti priimant pagrįstus sprendimus dėl būsimų politikos pakeitimų;
- (46) siekiant užtikrinti vienodas šio reglamento įgyvendinimo sąlygas, Komisijai turėtų būti suteikti įgyvendinimo įgaliojimai nustatyti Europos grąžinimo orderį [...]. Tais įgaliojimais turėtų būti naudojamosi laikantis Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 182/2011¹⁸;
- (47) Direktyvos 2001/40/EB ir 2008/115/EB bei Tarybos sprendimas 2004/191/EB turėtų būti panaikinti;

¹⁸ 2011 m. vasario 16 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 182/2011, kuriuo nustatomos valstybių narių vykdomos Komisijos naudojimosi įgyvendinimo įgaliojimais kontrolės mechanizmų taisyklės ir bendrieji principai (OL L 55, 2011 2 28, p. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

- (48) kadangi šio reglamento tikslų padidinti gražinimo veiksmingumą [...] valstybės narės negali deramai pasiekti, o dėl veiksmų, kuriais siekiama užtikrinti bendrą ir nuoseklų valstybių narių požiūrį, masto ar poveikio tų tikslų būtų geriau siekti Sąjungos lygmeniu, laikydamosi Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatyto subsidiarumo principo Sąjunga gali patvirtinti priemones. Pagal tame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šiuo reglamentu neviršijama to, kas būtina nurodytiems tikslams pasiekti;
- (49) pagal prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėto Protokolo Nr. 22 dėl Danijos pozicijos 1 ir 2 straipsnius Danija nedalyvauja priimant šį reglamentą ir jis nėra jai privalomas ar taikomas. Kadangi šis reglamentas grindžiamas [...] ¹⁹ [...] Šengeno *acquis*, remdamasi to protokolo 4 straipsniu, per šešis mėnesius po to, kai Taryba nusprendžia dėl šio reglamento, Danija turi nuspręsti, ar jį įtrauks į savo nacionalinę teisę;

¹⁹ [...]

- (50) [...] šiuo reglamentu plėtojamos Šengeno *acquis* nuostatos, kurias įgyvendinant Airija nedalyvauja pagal [...] ²⁰ [...] prie Europos Sąjungos sutarties ir Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo pridėtą Protokolą Nr. 19 dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis*, **ir, taikant to protokolo 4 straipsnį, Airijai** jis nėra privalomas ar taikomas²¹. [...]

²⁰ [...]

²¹ **Ši konstatuojamoji dalis bus iš dalies pakeista, jei Airija paprašys dalyvauti taikant šį reglamentą pagal Protokolo Nr. 19 dėl į Europos Sąjungos sistemą integruotos Šengeno *acquis* 4 straipsnio 1 dalį, o Taryba tuo pačiu metu, kai bus priimamas šis reglamentas, priims atitinkamą sprendimą. Tokiu atveju konstatuojamojoje dalyje bus padaryta nuoroda į Tarybos sprendimą dėl Airijos prašymo dalyvauti įgyvendinant kai kurias Šengeno *acquis* nuostatas.**

- (51) Islandijos ir Norvegijos atžvilgiu šiuo reglamentu [...] plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos Tarybos ir Islandijos Respublikos bei Norvegijos Karalystės susitarime dėl pastarųjų asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*²², kurios patenka į Tarybos sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį;
- (52) Šveicarijos atžvilgiu šiuo reglamentu [...] plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatos, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarime dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*²³, kurios patenka į Sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Tarybos sprendimo 2008/146/EB²⁴ 3 straipsniu;

²² OL L 176, 1999 7 10, p. 36, ELI: [http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439\(1\)/oj](http://data.europa.eu/eli/agree_internation/1999/439(1)/oj).

²³ OL L 53, 2008 2 27, p. 52.

²⁴ 2008 m. sausio 28 d. Tarybos sprendimas 2008/146/EB dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos bendrijos vardu (OL L 53, 2008 2 27, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/146/oj>).

- (53) Lichtenšteino atžvilgiu šiuo reglamentu [...] plėtojamoms Šengeno *acquis* nuostatom, kaip tai suprantama Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokole dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis*, kurios patenka į Tarybos sprendimo 1999/437/EB 1 straipsnio A punkte nurodytą sritį, minėtą sprendimą taikant kartu su Sprendimo 2011/350/ES²⁵ 3 straipsniu;
- (54) [...]
- (55) vadovaujantis Reglamento (ES) 2018/1725 42 straipsnio 2 dalimi buvo konsultuojamasi su Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnu ir jis pateikė nuomonę [... m. ... d.],

²⁵ 2011 m. kovo 7 d. Tarybos sprendimas 2011/350/ES dėl Europos Sąjungos, Europos bendrijos, Šveicarijos Konfederacijos ir Lichtenšteino Kunigaikštystės protokolo dėl Lichtenšteino Kunigaikštystės prisijungimo prie Europos Sąjungos, Europos bendrijos ir Šveicarijos Konfederacijos susitarimo dėl Šveicarijos Konfederacijos asociacijos įgyvendinimo, taikant ir plėtojant Šengeno *acquis* sudarymo Europos Sąjungos vardu, kiek tai susiję su patikrinimų prie vidaus sienų panaikinimu ir asmenų judėjimu (OL L 160, 2011 6 18, p. 19, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/350/oj>).

I skyrius

BENDROSIOS NUOSTATOS

1 straipsnis

Dalykas

1. ***Siekiant užtikrinti veiksmingą neteisėtai valstybių narių teritorijoje esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimą***, šiuo reglamentu nustatoma bendra ***valstybių narių teritorijoje neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo sistema***, laikantis pagrindinių teisių, įtvirtintų [...] Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje (toliau – [...] Chartija [...]), ***ir bendrųjų Sąjungos teisės principų***, taip pat taikytinų [...] tarptautinių [...] ***įsipareigojimų***, be kita ko, [...] žmogaus teisių srityje.
2. Šio reglamento tikslas – ***įgalinti valstybes nares imtis visų reikiamų priemonių*** [...] veiksmingam [...] ***grąžinimui*** užtikrinti.

2 straipsnis

Taikymo sritis

1. Šis reglamentas taikomas trečiųjų valstybių piliečiams, neteisėtai ***esantiems*** valstybių narių teritorijoje.

2. Šis reglamentas netaikomas asmenims, kurie naudojami laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/399 2 straipsnio 5 punkte.
3. *Šis reglamentas nedaro poveikio reglamentų (ES) 2024/1351 ir 2024/1348 nuostatomis.*
4. *Nedarant poveikio šio straipsnio 5 daliai, šis reglamentas netaikomas tiems trečiųjų valstybių piliečiams:*
 - a. *kuriems prieš išorės sienų atsisakoma leisti atvykti pagal Reglamento (ES) 2016/399 14 straipsnį arba – tų valstybių narių, kurioms tas reglamentas nėra privalomas, atveju – lygiavertę nacionalinę teisę;*
 - b. *kuriuos kompetentingos institucijos sulaukė ar suėmė dėl neteisėto valstybės narės išorės sienos kirtimo sausuma, jūra ar oru, ir kurie po to nėra gavę leidimo ar teisės būti toje valstybėje narėje;*
 - c. *kuriems pagal nacionalinę teisę taikomas grąžinimas kaip baudžiamosios teisės sankcija arba kaip baudžiamosios teisės sankcijos taikymo pasekmė;*
 - d. *kuriems taikoma ekstradicijos procedūra.*
5. *Valstybė narė gali nuspręsti taikyti šį reglamentą vienos ar daugiau 4 dalies a, b ir c punktuose nurodytų kategorijų trečiųjų valstybių piliečiams. Tokiais atvejais šis reglamentas tų kategorijų trečiųjų valstybių piliečiams taikomas nuo tos dienos, kurią valstybė narė apie savo sprendimą praneša kitoms valstybėms narėms ir Komisijai.*
6. *Kai valstybė narė nusprendžia taikyti šį reglamentą trečiųjų valstybių piliečiams, kuriems grąžinimas taikomas kaip baudžiamosios teisės sankcija, 7, 9 ir 10 straipsniai netaikomi.*

7. *Trečiųjų valstybių piliečių, kuriems šis reglamentas netaikomas pagal 4 dalies a ir b punktus, atžvilgiu valstybės narės užtikrina, kad elgesys su jais ir jų apsaugos lygis būtų ne mažiau palankūs, nei nustatyta 12 straipsnio 4 ir 5 dalyse, 14 straipsnio 2 dalyje, 14 straipsnio 6 dalies c ir e punktuose, 34 straipsnio 1–6 dalyse ir 35 straipsnyje, ir būtų laikomasi negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principo.*

3 straipsnis

[...]

4 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame reglamente vartojamų terminų apibrėžtys:

- 1) trečiosios valstybės pilietis – asmuo, kuris nėra Sąjungos pilietis, kaip tai suprantama pagal Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 20 straipsnį, ir kuris nėra asmuo, kuris naudojasi laisvo judėjimo teise pagal Sąjungos teisę, kaip apibrėžta Reglamento (ES) 2016/399 2 straipsnio 5 punkte;
- 2) neteisėtas buvimas – trečiosios valstybės piliečio, kuris neatitinka arba nebeatitinka Reglamento (ES) 2016/399 6 straipsnyje nustatytų atvykimo sąlygų arba – **valstybių** [...] narių, **kurioms minėtas reglamentas netaikomas, tačiau kurios dalyvauja taikant šį reglamentą, atveju** – [...] **lygiaverčių** atvykimo, buvimo ar gyvenimo valstybėje narėje sąlygų [...] **pagal nacionalinę teisę**, buvimas valstybės narės teritorijoje;
- 3) valstybė, į kurią grąžinama, – viena iš šių valstybių [...]:
 - a) trečioji valstybė, kuri yra trečiosios valstybės piliečio kilmės valstybė;
 - b) trečioji valstybė, kuri yra trečiosios valstybės piliečio oficialios įprastinės gyvenamosios vietos valstybė;
 - c) trečioji tranzito valstybė, per kurią vykta į Sąjungą, kaip nustatyta Sąjungos arba valstybių narių readmisijos susitarimuose ar tvarkoje;
 - d) trečioji valstybė, išskyrus nurodytąją a [...] **ir b** punktuose, į kurią trečiosios valstybės pilietis turi teisę atvykti ir gyventi;

- e) saugi trečioji valstybė, kurios atžvilgiu trečiosios valstybės piliečio tarptautinės apsaugos prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas pagal Reglamento (ES) 2024/1348 59 straipsnio 8 dalį;
 - f) pirmoji prieglobsčio valstybė, kurios atžvilgiu trečiosios valstybės piliečio tarptautinės apsaugos prašymas buvo atmestas kaip nepriimtinas pagal Reglamento (ES) 2024/1348 58 straipsnio 4 dalį;
 - g) trečioji valstybė, **išskyrus nurodytasias a, b ir d punktuose**, su kuria yra sudarytas susitarimas ar tvarka, kuriais remiantis trečiosios valstybės pilietis yra priimamas pagal šio reglamento 17 straipsnį;
- 4) sprendimas grąžinti – administracinis ar teismo **aktas ar** sprendimas, kuriuo konstatuojama arba paskelbiama, kad trečiosios valstybės piliečio buvimas yra neteisėtas, ir nustatoma ar nurodoma prievolė išvykti iš [...] **valstybių narių teritorijos**;
- 4a) grąžinimas – neteisėtai esančio trečiosios valstybės piliečio:**
- a) **savanoriškas grąžinimas, kaip nurodyta 6 punkte, arba**
 - b) **kompetentingų institucijų atliekamas išsiuntimas iš valstybių narių teritorijos į valstybę, į kurią grąžinama, kaip nurodyta 3 punkto pirmoje pastraipoje;**
- 4b) sprendimas taikyti išsiuntimo priemonę – administracinis arba teismo aktas ar sprendimas, kuriame konstatuojama arba paskelbiama, kad trečiosios valstybės pilietis gali būti išsiųstas į vieną ar daugiau šalių, į kurią (-ias) grąžinama, kaip nurodyta 3 punkte;**

- 5) išsiuntimas – kompetentingų institucijų vykdomas sprendimo grąžinti vykdymo užtikrinimas fiziškai išvežant iš [...] *valstybių narių* teritorijos;
- 6) savanoriškas grįžimas [...] – *toliau nurodytų asmenų pačių atliekamas išvykimas iš valstybių narių teritorijos, su pagalba arba be jos, nesimant išsiuntimo:*
 - a) *neteisėtai esančio trečiosios valstybės piliečio, kurio atžvilgiu dar nepriimtas sprendimas grąžinti, arba*
 - b) *neteisėtai esančio trečiosios valstybės piliečio, kuris įvykdo prievolę išvykti [...] per [...] sprendime grąžinti [...] nustatytą savanoriško išvykimo laikotarpį arba jam pasibaigus;*
- 7) pasislėpimas – veiksmai, dėl kurių trečiosios valstybės pilietis tampa nepasiekiamas kompetentingoms administracinėms ar teisminėms institucijoms [...];
- 8) draudimas atvykti – administracinis ar teismo sprendimas ar aktas, kuriuo uždraudžiama [...] atvykti į valstybių narių teritoriją ir būti joje;
- 9) [...]
- 10) [...]

- 11) grąžinimo operacija – kompetentingos institucijos organizuojama ar koordinuojama *arba Europos sienų ir pakrančių apsaugos agentūros (FRONTEX) remiama* operacija, kurią vykdant iš vienos ar kelių valstybių narių grąžinami trečiųjų valstybių piliečiai;

[...] ²⁶[...]

5 straipsnis

Pagrindinės teisės

Taikydamos šį reglamentą, valstybės narės veikia visapusiškai laikydamosi atitinkamos Sąjungos teisės, įskaitant Chartiją, atitinkamos tarptautinės teisės, pareigų, susijusių su galimybe gauti tarptautinę apsaugą, [...] negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principo, ir pagrindinių teisių.

²⁶ [...]

II skyrius
GRAŽINIMO PROCEDŪRA

1 SKIRSNIS
GRAŽINIMO PROCEDŪROS PRADŽIA

6 straipsnis

[...]

2 SKIRSNIS

GRAŽINIMO NURODYMO PROCEDŪRA

7 straipsnis

[...] Sprendimas grąžinti

1. Sprendimą grąžinti trečiųjų valstybių piliečius, neteisėtai esančius valstybių narių teritorijoje, priima tų valstybių *narių* kompetentingos institucijos, *nurodydamos ar nustatydamos pareigą išvykti iš valstybių narių teritorijos* [...].

1a. Sprendimuose grąžinti:

- a) *nurodomas išvykimo laikotarpis, kuris negali viršyti 30 dienų ir vėliausiai iki kurio pabaigos trečiosios valstybės pilietis turi išvykti iš valstybių narių teritorijos; arba*
- b) *nurodoma, kad trečiosios valstybės pilietis nedelsdamas turi išvykti iš valstybių narių teritorijos.*

Išvykimo laikotarpis, nurodytas a punkte, gali būti išsamiau apibrėžtas nacionalinėje teisėje.

Valstybės narės savo nacionalinėje teisėje gali nustatyti, kada trečiosios valstybės piliečiui suteikiamas savanoriško išvykimo laikotarpis arba nurodoma nedelsiant išvykti.

- 1b. *Valstybės narės, deramai atsižvelgdamos į konkrečias atskiros atvejo aplinkybes, gali nustatyti ilgesnį nei 30 dienų išvykimo laikotarpį pagal 1a dalį.*

1c. Valstybės narės gali pratęsti išvykimo laikotarpį pagal 1a dalį tinkamai atsižvelgdamos į konkrečias atskiros atvejo aplinkybes, visų pirma dalyvavimą programoje, kuria remiamas grąžinimas ir reintegracija pagal 46 straipsnio 3 dalį, ir 21 straipsnyje nustatytos pareigos bendradarbiauti laikymąsi.

Valstybės narės gali sutrumpinti išvykimo laikotarpį pagal 1a dalį, jei nesilaikoma 21 straipsnyje nustatytos pareigos bendradarbiauti.

1d. Išvykimo laikotarpis skaičiuojamas nuo nacionalinėje teisėje nustatytos datos.

2. Sprendimas grąžinti priimamas raštu, jame nurodomos faktinės ir teisinės priežastys [...]. ***Trečiosios valstybės pilietis informuojamas*** apie galimas teisių gynimo priemones ir terminus, per kuriuos galima jomis pasinaudoti. Apie sprendimą grąžinti trečiosios valstybės piliečiui pranešama [...] ***kuo greičiau pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę.***

3. Kompetentingos institucijos gali nuspręsti neteikti informacijos arba ją apriboti dėl faktinių priežasčių, kai nacionalinėje teisėje numatyta apriboti teisę į informaciją arba kai tai būtina viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar nacionaliniam saugumui ir nusikalstamų veikų prevencijai, tyrimui, atskleidimui ir baudžiamajam persekiojimui už jas užtikrinti. Tokiais atvejais trečiosios valstybės pilietis informuojamas apie pagrindų, kuriais remiantis priimtas sprendimas grąžinti, esmę, kad jis galėtų pasinaudoti veiksminga teisių gynimo priemone. ***Pareiga informuoti trečiosios valstybės pilietį apie motyvų esmę neapima pareigos atskleisti bet kokią įslaptintą informaciją.***

4. [...] *Sprendime grąžinti gali būti nustatyta valstybė ar valstybės, į kurias grąžinama. Kai trečiosios valstybės pilietis nusprendžia savanoriškai sugrįžti į kitą valstybę, į kurią grąžinama, [...] nei valstybė ar valstybės, į kurias grąžinama, nurodytos sprendime grąžinti, naujo [...] sprendimo [...], kuriame nustatoma valstybė, į kurią grąžinama, priimti nereikia.*
- 4a. *Kompetentingoms institucijoms neužkertamas kelias priimti sprendimą grąžinti, jei yra kliūčių išsiųsti, be kita ko, dėl grąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, rizikos.*
Jei sprendime grąžinti nustatoma valstybė, į kurią grąžinama, ir buvo nustatyta grąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, rizika, sprendime grąžinti nurodoma, kad išsiuntimas į tą valstybę, į kurią grąžinama, atidedamas pagal 14 straipsnio 1 dalies a punktą.
5. Trečiosios valstybės piliečiui paprašius, jam pateikiamas sprendimo grąžinti pagrindinių elementų, [...], įskaitant informaciją dėl galimų teisinių teisių gynimo priemonių, vertimas raštu ar žodžiu į kalbą, kurią trečiosios valstybės pilietis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti. *Valstybės narės gali naudoti apibendrintos informacijos lapus arba vertimus raštu, įskaitant kompiuterio atliktus vertimus.*
6. Sprendimas grąžinti [...] priimamas tuo pačiu aktu arba *atskiru aktu* tuo pačiu metu ir kartu su sprendimu nutraukti trečiosios valstybės piliečio teisėtą buvimą, *arba po to nepagrįstai nedelsiant ir* nedarant poveikio IV skyriuje numatytoms procedūrinėms garantijoms ir kitoms atitinkamoms Sąjungos ir tarptautinės teisės nuostatoms.

7. Priimdamos sprendimą gražinti, [...] *valstybės narės [...] naudoja* formą (toliau – Europos gražinimo orderis), nustatytą pagal 8 dalį. *Ši forma apima pagrindinius sprendimo gražinti ir, kai aktualu, sprendimo taikyti išsiuntimo priemonę elementus* ir pateikiama per Šengeno informacinę sistemą pagal Reglamentą (ES) 2018/1860 [...].
8. *Ne vėliau kaip praėjus šešioms mėnesiams po šio reglamento įsigaliojimo* Komisija priima įgyvendinimo aktą, kuriuo nustatoma 7 dalyje nurodyto Europos gražinimo orderio forma. Tas įgyvendinimo aktas priimamas laikantis 49 straipsnio 2 dalyje nurodytos nagrinėjimo procedūros.
9. [...] *Ne vėliau kaip 8 dalyje nurodyto įgyvendinimo akto priėmimo dieną* valstybės narės *ir Komisija bei atitinkamos ES agentūros, pavyzdžiui, „eu-LISA“, [...] pradeda diegti reikiamas, atitinkamai, teisines ir technines priemones, kad Europos gražinimo [...] orderis būtų prieinamas per Šengeno informacinę sistemą, siekiant sudaryti palankesnes sąlygas įvykdyti 7 dalyje nustatytą pareigą. Komisija ir atitinkamos ES agentūros, pavyzdžiui, „eu-LISA“, atitinkamai [...] remia valstybes nares.*

9a. Ne vėliau kaip šio reglamento taikymo pradžios dieną Komisija ir atitinkamos ES agentūros, pavyzdžiui, „eu-LISA“, įgyvendina priemones, kuriomis užtikrinama galimybė automatizuotai tvarkyti Europos grąžinimo orderį, kad 9 straipsnis būtų taikomas efektyviau.

9b. Valstybės narės ne vėliau kaip šio reglamento taikymo pradžios dieną praneša Komisijai apie reikiamas teisines ir technines priemones, įdiegtas siekiant įvykdyti 7 dalyje nurodytą pareigą.

[...]

8 straipsnis

Pareigos priimti sprendimą grąžinti išimtis

1. Kompetentingos valstybių narių institucijos gali nuspręsti nepriimti sprendimo grąžinti vienu iš šių atvejų, kai trečiosios valstybės pilietis yra:
 - a. perkeliamas į kitą valstybę narę taikant Reglamento (ES) 2016/399 23a straipsnyje numatytą procedūrą;
 - b. perkeliamas į kitą valstybę narę pagal dvišalius susitarimus ar tvarką arba remiantis valstybių narių bendradarbiavimu pagal 44 straipsnį;

- c. asmuo, kurio neteisėtas buvimas nustatytas atliekant patikrinimus kertant sieną jam išvykstant prie išorės sienos pagal Reglamento (ES) 2016/399 8 straipsnį **arba, jei valstybei narei tas reglamentas neprivalomas**, lygiaverčius patikrinimus **pagal** nacionalinę teisę [...], kuo labiau vengiant atidėti atitinkamo trečiosios valstybės piliečio išvykimą.
2. Sprendimas grąžinti nepriimamas tais atvejais, kai trečiosios valstybės pilietis turi kitos valstybės narės išduotą galiojančią leidimą gyventi, ilgalaikę vizą ar kitą leidimą gyventi šalyje [...].
3. 2 dalyje nurodytais atvejais valstybė narė reikalauja, kad trečiosios valstybės pilietis nedelsdamas išvyktų į tos kitos valstybės narės teritoriją. Jei trečiosios valstybės pilietis nesilaiko reikalavimų arba jei trečiosios valstybės piliečio neatidėliotinas išvykimas būtinas dėl viešosios tvarkos, visuomenės saugumo ar nacionalinio saugumo priežasčių, valstybės narės gali prašyti kitų valstybių narių bendradarbiauti pagal 44 straipsnį arba priimti sprendimą grąžinti pagal 7 straipsnį.
4. Sprendimas grąžinti nepriimamas tais atvejais, [...] kai [...] **taikoma** [...] 9 straipsnyje nurodyta.

Kitos valstybės narės priimtų sprendimų grąžinti pripažinimas ir vykdymas

1. Valstybė narė, kurioje trečiosios valstybės pilietis yra neteisėtai (toliau – vykdančioji valstybė narė), gali pripažinti **ir vykdyti** kitos valstybės narės (toliau – išduodančioji valstybė narė) pagal 7 straipsnio 1 dalį [...] **ir 12 straipsnio 2 dalį** to trečiosios valstybės piliečio atžvilgiu priimtą vykdytiną sprendimą grąžinti **ir, kai aktualu, sprendimą taikyti išsiuntimo priemonę. Vykdymo užtikrinimas** grindžiamas 7 straipsnio 7 dalyje [...] nurodytame Europos grąžinimo orderyje **pateikta informacija** ir [...] **vykdomas pagal nacionalines taisykles ir procedūras** pagal 12 straipsnį.
2. [...] Valstybės narės [...] [...] **neprivalo priimti administracinių sprendimų ar aktų dėl pripažinimo. Pripažinimas nebūtinai turi būti vykdomas administracinės** [...] procedūros [...] **forma.**

3. [...]
4. [...]
5. Jei valstybė narė nepripažįsta arba nevykdo sprendimo grąžinti *arba sprendimo taikyti išsiuntimo priemonę* pagal 1 dalį [...], ta valstybė narė priima sprendimą grąžinti [...] *laikydamosi 7 straipsnyje nustatytų sąlygų arba sprendimą taikyti išsiuntimo priemonę pagal 12 straipsnio 2 dalį.*
6. [...] *Jei* valstybė narė *pripažįsta arba vykdo sprendimą grąžinti arba sprendimą taikyti išsiuntimo priemonę pagal 1 dalį, ji* sustabdo [...] *išsiuntimo priemonės* vykdymą, jei išduodančiojoje valstybėje narėje sustabdomas sprendimo grąžinti *arba sprendimo taikyti išsiuntimo priemonę* galiojimas, *ir gali priimti sprendimą grąžinti, laikydamosi 7 straipsnyje nustatytų sąlygų.*
7. Jei išduodančioji valstybė narė *sustabdo arba* panaikina sprendimą grąžinti arba kai sprendimą grąžinti panaikina [...] *administracinė institucija arba teismas*, vykdančioji valstybė narė priima sprendimą grąžinti laikydamosi 7 straipsnyje nustatytų sąlygų.

8. Išduodančioji valstybė narė, ***gavusi prašymą***, vykdančiajai valstybei narei pateikia visus turimus duomenis ir dokumentus, būtinus [...] grąžinimo [...] ***arba išsiuntimo priemonės*** vykdymui užtikrinti pagal Reglamentą (ES) 2018/1860 [...].
9. [...]
- 9a. ***9 straipsnio taikymas nedaro poveikio 8 straipsnyje nustatytų išimčių taikymui.***
10. [...]
11. ***Valstybės narės ne vėliau kaip 7 straipsnio 8 dalyje nurodyto įgyvendinimo akto priėmimo dieną imasi parengiamųjų veiksmų, kurie galėtų palengvinti kitų valstybių narių priimtų sprendimų grąžinti arba sprendimų taikyti išsiuntimo priemonę pripažinimą, be kita ko, kai aktualu, pradėdamos savo nacionalinėse sistemose diegti teisines ir technines priemones, atlikti nacionalinių IT sistemų pakeitimus, rengti atitinkamus mokymus ir vykdyti bandomųjų projektų veiklą.***

12. *Ne vėliau kaip per dvejus metus nuo šio reglamento taikymo pradžios dienos Komisija įvertina, kaip įgyvendinamas tarpusavio pripažinimas pagal šio straipsnio 1 dalį, visų pirma šiuos elementus:*
- a. *ar valstybės narės yra nustatiusios teisines ir technines priemones, kad Europos grąžinimo orderis būtų prieinamas per Šengeno informacinę sistemą pagal 7 straipsnio 7 dalį, ir ar tos priemonės yra veiksmingos;*
 - b. *ar valstybės narės yra nustatiusios teisines ir technines priemones, skirtas automatizuotam Europos grąžinimo orderio tvarkymui užtikrinti pagal 7 straipsnio 9 dalį;*
 - c. *sprendimų grąžinti ir sprendimų taikyti išsiuntimo priemonę pripažinimo ir vykdymo veiksmingumą;*
 - d. *dėl to atsirandančių naštų nacionalinėms teisminėms ir administracinėms sistemoms ir*
 - e. *atitinkamų mokymų ir bandomųjų projektų veiklos rezultatus.*
13. *Remdamasi 12 dalyje nurodytu vertinimu Komisija atitinkamai pateikia pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, įskaitant tikslinius pakeitimus, kuriais siekiama užtikrinti veiksmingą grąžinimą, kad būtų nustatytas privalomas kitų valstybių narių priimtų vykdytinų sprendimų grąžinti ir sprendimų taikyti išsiuntimo priemonę pripažinimas ir vykdymas. Jei Komisija pasiūlymo nepateikia, ji paaiškina to priežastis.*
14. *Komisijos prašymu valstybės narės per nustatytą laikotarpį pateikia vertinimui pagal šio straipsnio 12 dalį užbaigti būtina informaciją, visų pirma statistinius duomenis apie trečiųjų valstybių piliečių, kurie buvo išsiųsti arba grąžinti remiantis pripažintais kitos valstybės narės priimtais sprendimais grąžinti ir, kai aktualu, sprendimais taikyti išsiuntimo priemonę, skaičių. Komisija, kai įmanoma, naudojasi informacija, pateikta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 862/2007.*

3 SKIRSNIS

DRAUDIMAS ATVYKTI

10 straipsnis

Draudimo atvykti išdavimas

1. Sprendimai grąžinti priimami kartu su draudimu atvykti, kai:
 - a. trečiosios valstybės pilietis turi būti išsiųstas pagal 12 straipsnį;
 - b. pareiga [...] **išvykti iš valstybių narių teritorijos** nebuvo įvykdyta per laikotarpį, nustatytą [...] pagal **7 straipsnio 1a–1c dalis**;
 - c. trečiosios valstybės pilietis kelia saugumo riziką pagal 16 straipsnį.
2. Kitais nei 1 dalyje išvardytais atvejais kompetentingos institucijos [...] **gali** sprendimą grąžinti [...] **arba sprendimą taikyti išsiuntimo priemonę papildyti** draudimu atvykti, atsižvelgdamos į atitinkamas aplinkybes, visų pirma į trečiosios valstybės piliečio bendradarbiavimo lygį.
3. Draudimas atvykti išduodamas kaip sprendimo grąžinti dalis arba **kaip sprendimo taikyti išsiuntimo priemonę dalis arba** atskirai raštu. Apie [...] **draudimą atvykti** trečiosios valstybės piliečiui pranešama ta kalba, kurią jis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti.
Informacija apie draudimo atvykti poveikį gali būti pateikta bendrosios informacijos lape.

4. Kompetentingos institucijos gali nustatyti draudimą atvykti nepriimdamos sprendimo grąžinti, skirto trečiosios valstybės piliečiui, neteisėtai esančiam valstybių narių teritorijoje, kurio neteisėtas buvimas nustatomas atliekant patikrinimus kertant sieną jam išvykstant pagal Reglamento (ES) 2016/399 8 straipsnį [...] **arba, jei valstybei narei tas reglamentas neprivalomas, lygiaverčius patikrinimus pagal nacionalinę teisę**[...]. **Tokiais atvejais draudimas atvykti gali būti nustatytas ir apie jį gali būti pranešta po to, kai trečiosios valstybės pilietis konkrečiu atveju išvyko iš valstybės narės teritorijos**, [...] kuo labiau vengiant atidėti atitinkamo trečiosios valstybės piliečio išvykimą.
- 4a. Kai neteisėtai esantis trečiosios valstybės pilietis išvyksta iš valstybių narių teritorijos prieš priimant sprendimą grąžinti, kompetentingos institucijos gali nustatyti draudimą atvykti nepriimdamos tokio sprendimo grąžinti.**
- 4b. Jeigu draudimo atvykti pagrindai atsirado po to, kai buvo priimtas sprendimas grąžinti, kompetentingos institucijos gali nustatyti draudimą atvykti nepriimdamos naujo sprendimo grąžinti.**
5. Kompetentingos institucijos atskirais atvejais dėl humanitarinių priežasčių gali nepriimti draudimo atvykti, **jei trečiosios valstybės pilietis yra prekybos žmonėmis auka** arba jei trečiosios valstybės pilietis tinkamai bendradarbiauja su kompetentingomis institucijomis, [...] **be kita ko**, užsiregistruodamas grąžinimo ir reintegracijos programoje.

6. Draudimo atvykti trukmė nustatoma tinkamai atsižvelgiant į visas su konkrečiu atveju susijusias aplinkybes ir neviršija 10 metų. ***Nedarant poveikio 16 straipsnio 3 dalies a punktui, draudimas atvykti gali būti išduodamas ne ilgesniam kaip 20 metų laikotarpiui, tinkamai atsižvelgiant į visas svarbias aplinkybes ir visų pirma į visas kompetentingų institucijų tinkamai pagrįstas priežastis, dėl kurių būtina toliau neleisti trečiosios valstybės piliečiui atvykti į valstybių narių teritoriją.***
7. [...]
8. Draudimo atvykti laikotarpis prasideda tą dieną, kurią trečiosios valstybės pilietis išvyko iš valstybių narių teritorijos.

11 straipsnis

Draudimo atvykti panaikinimas, sustabdymas ar trukmės sutrumpinimas

1. Išduodančioji valstybė narė gali panaikinti draudimą atvykti, sustabdyti jo galiojimą arba sutrumpinti jo trukmę, jei trečiosios valstybės pilietis [...] ***įrodo, kad jis savanoriškai grįžo laikydamasis sprendimo grąžinti.***

[...]

2. **Kompetentinga institucija savo nuožiūra taip pat gali panaikinti** [...] draudimą atvykti, sustabdyti jo galiojimą arba sutrumpinti jo trukmę pagrįstais atskirais atvejais, be kita ko, dėl humanitarinių priežasčių, atsižvelgdama į visas svarbias aplinkybes.
3. Trečiosios valstybės pilietis [...] **gali pateikti tinkamai pagrįstą** prašymą [...] **dėl** draudimo atvykti panaikinimo, sustabdymo ar trukmės sutrumpinimo, **jei trečiosios valstybės pilietis įvykdė sprendimą grąžinti, nedarant poveikio 4 daliai.**
4. **Trečiosios valstybės pilietis, kuriam pagal 10 straipsnio 6 dalį arba 16 straipsnio 3 dalies a punktą nustatytas ilgesnis nei 10 metų draudimas atvykti, gali praėjus 10 metų po savo išvykimo iš valstybių narių prašyti išduodančiosios valstybės narės peržiūrėti, ar draudimas atvykti turi būti panaikintas, sustabdytas arba sutrumpintas, tinkamai atsižvelgiant į visas atitinkamas aplinkybes, įskaitant, kai aktualu, tai, ar trečiosios valstybės pilietis tebekelia saugumo riziką pagal 16 straipsnį ir ar draudimas atvykti tebėra būtinas siekiant toliau užkirsti kelią tam trečiosios valstybės piliečiui atvykti į valstybių narių teritoriją. Prašymas atlikti peržiūrą turi būti tinkamai pagrįstas.**
5. **Valstybės narės draudimo atvykti panaikinimą gali susieti su trečiosios valstybės piliečio išsiuntimo išlaidų kompensavimu.**

4 SKIRSNIS
GRAŽINIMO VYKDYMO UŽTIKRINIMAS

12 straipsnis

Išsiuntimas

1. *Valstybės narės imasi visų būtinų priemonių* trečiosios valstybės piliečiui išsiųsti, [...] jei:
 - a. *trečiosios valstybės pilietis neįvykdė pareigos išvykti iš teritorijos pagal 7 straipsnį;*
 - a. trečiosios valstybės pilietis [...] *nebendradarbiauja* su valdžios institucijomis [...];
 - b. [...]
 - c. trečiosios valstybės pilietis patenka į 16 straipsnio taikymo sritį;
 - d. trečiosios valstybės pilietis *be leidimo* [...] *persikelia į kitą valstybę* [...] narę, *be kita ko*, pagal 7 straipsnį nustatytu [...] *laikotarpiu* [...];
 - f. *valstybė narė mano, kad trečiosios valstybės piliečio išsiuntimas yra būtinas ir proporcingas, kaip numatyta nacionalinėje teisėje, dėl kitų priežasčių nei nurodytosios -a–d punktuose.*

- 1a. Jokia šio reglamento nuostata netrukdo valstybėms narėms leisti arba palengvinti trečiosios valstybės piliečio, kuris kitu atveju turi būti išsiųstas pagal 1 dalį, savanorišką grįžimą.*
- 1b. Jei valstybė, į kurią grąžinama, anksčiau nebuvo nustatyta, valstybė narė, prieš vykdydama išsiuntimą, nustato vieną ar daugiau valstybių, į kurias grąžinama, kaip nurodyta 4 straipsnio 3 dalyje.*
2. [...] Kompetentingos institucijos *gali priimti sprendimą taikyti išsiuntimo priemonę dėl bet kurio trečiosios valstybės piliečio, kuris turi būti grąžintas. Jei priimamas sprendimas taikyti išsiuntimo priemonę, jis išdėstomas raštu ir gali būti pateikiamas tame pačiame sprendime kaip ir sprendimas grąžinti arba kaip [...] atskiras [...] administracinis ar teismo sprendimas [...] arba aktas, arba kaip kito administracinio ar teismo sprendimo dalis.*
- 2a. Jeigu kompetentinga institucija priima sprendimą taikyti išsiuntimo priemonę ir jeigu valstybė, į kurią grąžinama, anksčiau nebuvo nustatyta, sprendime taikyti išsiuntimo priemonę nurodoma viena ar daugiau valstybių, į kurias grąžinama, kaip nurodyta 4 straipsnio 3 dalyje.*
- 2b. Kai priimamas sprendimas taikyti išsiuntimo priemonę, jame nurodomos faktinės ir teisinės priežastys. Trečiosios valstybės pilietis informuojamas apie galimas teisių gynimo priemones ir terminus, per kuriuos galima jomis pasinaudoti. Apie sprendimą taikyti išsiuntimo priemonę trečiosios valstybės piliečiui pranešama kuo greičiau pagal atitinkamos valstybės narės nacionalinę teisę.*

- 2c. *Jei priimamas sprendimas taikyti išsiuntimo priemonę, trečiosios valstybės piliečiui paprašius, jam pateikiamas sprendimo taikyti išsiuntimo priemonę pagrindinių elementų, įskaitant informaciją dėl galimų teisinių teisių gynimo priemonių, vertimas raštu ar žodžiu į kalbą, kurią trečiosios valstybės pilietis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti. Valstybės narės gali naudoti apibendrintos informacijos lapus arba vertimus raštu, įskaitant kompiuterio atliktus vertimus.*
3. *Jei trečiosios valstybės pilietis nurodo arba valstybės narės institucijos sužino apie atitinkamus požymius, kad išsiuntimas pažeistų negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principą, kompetentingos institucijos nukreipia trečiosios valstybės pilietį atitinkamai procedūrai, įskaitant prieglobsčio procedūrą pagal Reglamentą 2024/1348, kai taikytina, arba pagal nacionalinę teisę įvertina, ar išsiuntimas atitinka negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principą [...]. Atitinkamas trečiosios valstybės pilietis kuo greičiau pateikia visą svarbią [...] informaciją [...], susijusią su jo asmeninėmis aplinkybėmis, siekdamas pagrįsti savo pareiškimą, kad išsiuntimas reikštų negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principo pažeidimą. Kompetentingos institucijos gali remtis bet koku ankstesniu grąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, rizikos vertinimu arba į jį atsižvelgti. Grąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, rizikos vertinimas atliekamas tik tuo atveju, jei atitinkama informacija pagrindžiama.*
- 3a. *Valstybės narės gali nuspręsti, kad negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principą gali įvertinti ne sprendimą grąžinti priimanti ar vykdanči kompetentinga institucija, o kita institucija.*

4. Prievartos priemonės, kurių imamasi siekiant užtikrinti išsiuntimą, turi būti būtinos ir proporcingos ir bet kuriuo atveju neviršija pagrįstos jėgos ribos. Jos įgyvendinamos pagal nacionalinę teisę gerbiant pagrindines teises ir deramai gerbiant atitinkamo trečiosios valstybės piliečio orumą ir fizinį neliečiamumą.
5. Valstybės narės, išsiųsdamos asmenis oro transportu, atsižvelgia į Bendrąsias gaires dėl jungtinio išsiuntimo oro transportu saugos nuostatų, nustatytas Tarybos sprendimo 2004/573/EB priede.²⁷

[...]

13 straipsnis

[...]

²⁷ 2004 m. balandžio 29 d. Tarybos sprendimas 2004/573/EB dėl jungtinių skrydžių organizavimo, iš dviejų ar daugiau valstybių narių teritorijos išsiunčiant trečiųjų šalių piliečius, kurių atžvilgiu priimti atskiri įsakymai dėl išsiuntimo, (OL L 261, 2004 8 6, p. 28, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2004/573/oj>).

14 straipsnis

Išsiuntimo atidėjimo sąlygos

1. Išsiuntimas pagal 12 straipsnį atidedamas šiomis aplinkybėmis:
 - a. tuo atveju, jei jis pažeistų negrąžinimo, į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principą, arba
 - b. kai ir tol, kol galioja sprendimo grąžinti sustabdymas pagal 28 straipsnį.
2. Išsiuntimas pagal 12 [...] straipsnį gali būti atidėtas, atsižvelgiant į konkrečias konkretaus atvejo aplinkybes.
3. Jei trečiosios valstybės pilietis prašo atidėti išsiuntimą, prašymas turi būti tinkamai pagrįstas.

4. [...] Valstybės narės atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui pateikia rašytinį atidėjimo patvirtinimą [...] *pagal 1 dalį. Trečiosios valstybės piliečiui gali būti praneštas patvirtinimo vertimas žodžiu ta kalba, kurią jis supranta arba pagrįstai manoma, kad supranta, be kita ko, naudojantis vertimo žodžiu paslaugomis.*
5. [...] Išsiuntimo *atidėjimas* pagal 1 arba 2 dalį [...] peržiūrimas [...] *tuo atveju, jei pasikeičia aktualios aplinkybės.*
6. Laikotarpiais, kuriems išsiuntimas buvo atidėtas, atsižvelgiama į šiuos su trečiosios valstybės piliečio padėtimi susijusius aspektus, *įskaitant tai, ar trečiosios valstybės pilietis laikosi šiame reglamente nustatytų pareigų:*
 - a. pagrindinius poreikius;
 - b. valstybės narės teritorijoje esančių šeimos narių vienovę;
 - c. neatidėliotiną medicinos pagalbą ir būtiną ligų gydymą;
 - d. nepilnamečiams sudaromas sąlygas dalyvauti pagrindinio švietimo sistemoje, atsižvelgiant į jų buvimo trukmę;
 - e. specialius pažeidžiamų asmenų poreikius.
7. Jei išsiuntimas atidedamas, [...] *21–23c ir 29 straipsniuose* nustatytos priemonės gali būti taikomos, kai įvykdomos nustatytos sąlygos.

15 straipsnis

Išsiuntimo stebėseną

1. Valstybės narės nustato nepriklausomą *priverstinio grąžinimo stebėsenos sistemą* [...].

16 straipsnis

Saugumo riziką keliančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimas

1. Šis straipsnis taikomas trečiųjų valstybių piliečiams, jei:
 - a. jie kelia grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui arba nacionaliniam saugumui, ***įskaitant atvejus, kai dėl jų pateiktas perspėjimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento 2018/1861 24 straipsnį;***
 - b. yra [...] ***pagrįstų požymių***, kad jie padarė Tarybos pagrindų sprendimo 2002/584/TVR²⁸ 2 straipsnio 2 dalyje nurodytą sunkią nusikalstamą veiką ***arba nusikalstamą veiką, už kurią pagal nacionalinę teisę skiriama bent vienu metų laisvės atėmimo bausmė;***
 - ba. yra pagrįstų požymių, kad asmuo yra susijęs su kuria nors iš Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2017/541 nurodytų nusikalstamų veikų;***
 - c. yra ***pagrįstų*** [...] požymių, kad [...] ***jie*** ketina padaryti šios dalies b punkte nurodytą nusikalstamą veiką valstybės narės teritorijoje.
 - ca. yra pagrįstų požymių, kad jie kelia bet kokią kitą grėsmę saugumui, kaip nustatyta pagal nacionalinę teisę.***
2. Trečiųjų valstybių piliečiai, kuriems taikomas šis straipsnis, turi būti išsiųsti [...].

²⁸ 2002 m. birželio 13 d. Tarybos pagrindų sprendimas 2002/584/TVR dėl Europos arešto orderio ir perdavimo tarp valstybių narių tvarkos. Tam tikrų valstybių narių pareiškimai dėl pagrindų sprendimo priėmimo (OL L 190, 2002 7 18, p. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

- 2a. *Valstybės narės gali leisti trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomas šis straipsnis, savanorišką grįžimą, visų pirma tais atvejais, kai manoma, kad dėl to grąžinimas bus greitesnis ir veiksmingesnis.*
3. Nukrypstant nuo atitinkamų šio reglamento nuostatų, trečiųjų valstybių piliečių, kuriems taikomas šis straipsnis, atžvilgiu gali:
- a. būti taikomas pagal 10 straipsnį nustatytas draudimas atvykti, kuris viršija 10 straipsnio 6 dalyje nurodytą ilgiausią trukmę [...], *arba neribotam laikotarpiui nustatytas draudimas atvykti, kai tai pagrįsta ir proporcinga atsižvelgiant į trečiosios valstybės piliečio keliamą saugumo riziką;*
 - b. būti taikomas sulaikymas pagal 29 straipsnio 3 dalies c punktą;
 - c. būti taikomas sulaikymas įkalinimo įstaigose [...];
 - d. būti taikomas sulaikymas [...] *papildomais laikotarpiais*, viršijančiais 32 straipsnio 3 dalyje nurodytą ilgiausią laikotarpį, kuriuos nustato [...] *kompetentinga* institucija, atsižvelgdama į konkrečios bylos aplinkybes, ir kurį [...] ne rečiau kaip kas tris mėnesius peržiūri *teismas*.
- 3a. *Trečiosios valstybės pilietis, kuriam nustatytas draudimas atvykti pagal 3 dalies a punktą, gali prašyti išduodančiosios valstybės narės peržiūrėti, ar panaikinti, sustabdyti arba sutrumpinti draudimą atvykti pagal 11 straipsnio 4 dalį.*

4. [...] *Kai 1 dalies a punkte nurodytų trečiųjų valstybių piliečių keliamos grėsmės viešajai tvarkai, [...] visuomenės saugumui arba nacionaliniam [...] saugumui negalima veiksmingai pašalinti pagal šį straipsnį, valstybės narės gali numatyti kitas priemones pagal nacionalinę teisę. Priimdama atitinkamą sprendimą valstybė narė [...] užtikrina, kad priemonė būtų būtina ir proporcinga atsizvelgiant į grėsmės visuomenės saugumui rimtumą arba atitinkamo asmens keliamą pavojų.*

17 straipsnis

Grąžinimas į trečiąją valstybę, su kuria sudarytas susitarimas ar tvarka

1. Dėl neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių grąžinimo, kaip tai suprantama pagal 4 straipsnio pirmos pastraipos 3 punkto g papunktį, turi būti sudarytas susitarimas ar tvarka su trečiąja valstybe. Toks susitarimas ar tvarka su trečiąja valstybe gali būti sudarytas tik tuo atveju, jei laikomasi tarptautinių žmogaus teisių standartų ir principų pagal tarptautinę teisę, įskaitant negrąžinimo, į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principą.
2. Pagal 1 dalį sudarytu susitarimu ar tvarka nustatoma:
 - a. procedūros, taikomos neteisėtai esančių trečiųjų valstybių piliečių [...] **grąžinimui** iš valstybių narių teritorijos į 1 dalyje nurodytą trečiąją valstybę;
 - b. trečiosios valstybės piliečio buvimo 1 dalyje nurodytoje trečiojoje valstybėje sąlygos, [...];

- c. [...]
- d. 1 dalies antrame sakinyje nurodytos trečiosios valstybės pareigos;
- e. [...]
- f. pasekmės, kurios kils pažeidus susitarimą ar tvarką [...].

2a. Kai 1 dalyje nurodytame susitarime ar tvarkoje nustatomos 4 straipsnio 3 dalies a–f punktuose nurodyto tolesnio grąžinimo į valstybę, į kurią grąžinama, sąlygos, tame susitarime ar tvarkoje, be 2 dalyje nurodytos informacijos, nustatomos:

- a. pasekmės tuo atveju, kai tolesnis grąžinimas neįmanomas;**
- b. atitinkamos valstybės narės arba Sąjungos ir tos trečiosios valstybės pareigos ir atsakomybė;**
- c. pasekmės, kurios kils įvykus reikšmingam pasikeitimui, darančiam neigiamą poveikį padėčiai trečiojoje valstybėje;**
- d. nepriklausoma įstaiga ar mechanizmas veiksmingam susitarimo ar tvarkos taikymui stebėti.**

Į pirmoje pastraipoje nurodytą susitarimą ar tvarką gali būti įtrauktos sulaikymo trečiojoje valstybėje sąlygos.

3. [...] *Valstybės narės tinkamu metu informuoja atitinkamas valstybes nares apie derybas su trečiąja valstybe, turinčia bendrą sieną su tomis valstybėmis narėmis, dėl 1 dalyje nurodyto susitarimo ar tvarkos. Valstybės narės informuoja Komisiją ir kitas valstybes nares apie visus dvišalius ar daugiašalius susitarimus ar tvarkas, sudarytas pagal 1 dalį, prieš joms įsigaliojant arba, jei susitarimas ar tvarka turi būti taikomi laikinai, prieš pradėdant juos laikinai taikyti. Komisija ir kitos valstybės narės taip pat informuojamos apie visus vėlesnius tokių susitarimų ar tvarkų pakeitimus ar nutraukimą.*
4. Nelydimi nepilnamečiai [...] negali būti grąžinami į 1 dalyje nurodytą trečiąją valstybę.

5 SKIRSNIS
NEPILNAMEČIŲ GRAŽINIMAS

18 straipsnis

Vaiko interesai

Taikant šio reglamento nuostatas pirmiausia atsižvelgiama į vaiko interesus.

19 straipsnis

Nepilnamečių amžiaus nustatymas

- 1. Jeigu, remiantis trečiosios valstybės piliečio pareiškimais, turimais dokumentiniais įrodymais ar kitais atitinkamais požymiais, kyla abejonių, ar trečiosios valstybės pilietis tikrai yra nepilnametis, kompetentinga institucija gali atlikti [...] **amžiaus įvertinimą pagal** nacionalinę [...] **teisę**. Tokiam įvertinimui pagal analogiją [...] **gali būti** taikomas Reglamento (ES) 2024/1348 25 straipsnis.*
- 2. **Kompetentinga institucija gali remtis esamu amžiaus įvertinimu, atliktu ankstesniuose grąžinimo procedūros etapuose arba kitose atitinkamose procedūrose.***
- 3. **Valstybė narė gali pripažinti kitų valstybių narių sprendimus dėl amžiaus nustatymo, kai amžius nustatytas laikantis Sąjungos teisės.***

Nelydimų nepilnamečių grąžinimas

1. [...] Atitinkamos įstaigos, kurios nėra grąžinimo vykdymą užtikrinančios įstaigos, turi suteikti pagalbą atsižvelgdamos į vaiko interesus.
2. Atstovas arba asmuo, [...] **paskirtas** užtikrinti vaiko interesus, paskiriamas atstovauti nelydimam nepilnamečiui, jam padėti ir atitinkamai veikti jo vardu grąžinimo procese. Turi būti užtikrinama, kad paskirtas atstovas būtų tinkamai parengtas bendrauti vaikui tinkamu bei amžių atitinkančiu būdu ir kad jis [...] **galėtų bendrauti** ta kalba, kurią nepilnametis supranta **arba, kaip galima pagrįstai manyti, gali suprasti**. Tas asmuo [...] **gali** būti asmuo, paskirtas veikti kaip atstovas pagal Direktyvą (ES) 2024/1346, jei tas asmuo buvo paskirtas pagal tos direktyvos 27 straipsnį. **Bendravimas gali vykti naudojantis vertimo žodžiu paslaugomis**.
3. Nelydimas nepilnametis išklausomas tiesiogiai arba per 2 dalyje nurodytą atstovą ar [...] **paskirtą** asmenį, be kita ko, nustatant vaiko interesus. Valstybės narės institucijos, **ne vėliau nei** prieš išsiųsdamos nelydimą nepilnametį iš tos valstybės narės teritorijos, įsitikina, kad jis bus grąžintas jo šeimos nariui, paskirtam globėjui ar kad jis bus tinkamai priimtas valstybėje, į kurią jis grąžinamas.

III skyrius

TREČIOSIOS VALSTYBĖS PILIEČIO PAREIGOS

21 straipsnis

Pareiga bendradarbiauti

1. Trečiųjų valstybių piliečiai *turi laikytis pareigos išvykti iš valstybių narių teritorijos ir privalo bendradarbiauti su valstybių narių [...], kuriose jiems taikomas šis reglamentas, kompetentingomis institucijomis.*
- 1a. *Trečiųjų valstybių piliečiai šio reglamento tikslais nepagrįstai nedelsdami teikia kompetentingoms institucijoms informaciją apie visus svarbius savo individualios padėties pasikeitimus.*
2. *Nedarant poveikio pareigai išvykti iš valstybių narių teritorijos, trečiųjų valstybių piliečiai:*
 - a. *lieka pasiekiami kompetentingoms institucijoms valstybės narės, kompetentingos vykdyti trečiosios valstybės [...] piliečių grąžinimo procedūrą, teritorijoje [...], nesislepia, be kita ko, pabėgdami į kitą valstybę narę, ir atvyksta į išvykimo vietą kelionei grąžinimo tikslu, kaip nustatė kompetentinga institucija;*

- b. [...] nepagrįstai nedelsdami pateikia visą informaciją ir [...] dokumentus, *įskaitant kopijas ir elektroninius įrašus, svarbius* [...] tapatybei arba *pilietybei* nustatyti ar patikrinti *arba* kitaip susijusius su grąžinimo [...] procedūra, kuriuos jie turi *arba, kaip pagrįstai manoma, gali gauti*;
- ba. nepagrįstai nedelsdami pateikia kompetentingoms institucijoms tapatybės ar kelionės dokumentą arba bendradarbiauja gaunant tapatybės ar kelionės dokumentą;*
- c. nenaikina [...] dokumentų, *šios dalies b ir ba punktuose nurodytos informacijos ir dokumentų*, ar kitaip jais nenusikrato, nenaudoja kitų vardų ir pavardžių sukčiaudami, žodžiu ar raštu nepateikia kitos klaidingos informacijos arba kitaip apgaulingai netrukdo grąžinimo [...] procedūrai;
- d. pateikia paaiškinimą tuo atveju, kai neturi tapatybės ar kelionės dokumento;
- e. pateikia informaciją apie trečiąsias valstybes, per kurias vyko tranzitu, *ir kelionės maršrutą*;
- f. pateikia biometrinius duomenis, kaip apibrėžta *nacionalinėje ir Sąjungos teisėje, įskaitant* Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2024/1358²⁹ 2 straipsnio 1 dalies s punktą;

²⁹ 2024 m. gegužės 14 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2024/1358 dėl sistemos EURODAC, skirtos biometriniais duomenimis palyginti, sukūrimo siekiant veiksmingai taikyti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentus (ES) 2024/1351 ir (ES) 2024/1350 ir Tarybos direktyvą 2001/55/EB ir nustatyti neteisėtai esančius trečiųjų valstybių piliečius ir asmenis be pilietybės, ir dėl valstybių narių teisės saugos institucijų ir Europolo teisės saugos tikslais teikiamų prašymų palyginti duomenis su sistemos EURODAC duomenimis, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (ES) 2018/1240 ir (ES) 2019/818 ir kuriuo panaikinamas Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 603/2013, (OL L, 2024/1358, 2024 5 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1358/oj>).

- fa. atitinka vežėjų kelionės reikalavimus ir trečiųjų valstybių institucijų atvykimo reikalavimus, įskaitant sveikatos reikalavimus, kai tokie reikalavimai paprastai nustatomi tarptautiniams keliautojams;*
- g. *paprašius* pateikia tikslius kontaktinius duomenis, įskaitant dabartinę gyvenamąją vietą, adresą, telefono numerį, kuriuo su jais galima susisiekti, ir [...] elektroninio pašto adresą;
- h. nepagrįstai nedelsdami pateikia informaciją apie visus g punkte nurodytų kontaktinių duomenų pasikeitimus;
- i. [...] *laikosi visų pagal 23 straipsnio 1 dalį ir 23c straipsnio 1 dalį nustatytų priemonių* visais grąžinimo [...] *procedūros* etapais;
- j. pateikia visą reikiamą informaciją ir pareiškimus, susijusius su atitinkamų trečiųjų valstybių kompetentingoms institucijoms pateiktais prašymais gauti kelionės dokumentus, ir reikiamu mastu bendradarbiauja su šiomis trečiųjų valstybių institucijomis;
- k. [...] asmeniškai atvyksta į kompetentingas nacionalines [...] *arba* trečiųjų valstybių institucijas tokių institucijų nurodytoje vietoje, [...] *kad galėtų gauti kelionės dokumentus ir būtų galima nustatyti jų tapatybę ar pilietybę, arba* [...] prisijungia vaizdo konferencijos būdu, *kaip to reikalauja kompetingos institucijos*;
- ka. fiziškai ar žodžiais nesipriešina grąžinimui;*

l. kai to reikalauja kompetentingos institucijos, dalyvauja konsultacijose grąžinimo ir reintegracijos klausimais[...];

m. laikosi kitų atitinkamų papildomų priemonių, susijusių su grąžinimu pagal nacionalinę teisę.

Trečiosios valstybės piliečiui pagal šį straipsnį nustatytos pareigos nedaro poveikio su grąžinimu nesusijusioms pareigoms ir priemonėms, numatytioms pagal nacionalinę teisę.

3. 2 dalies b *ir ba* punktuose nurodytą informaciją ir [...] dokumentus arba, jei jų nėra, jų kopijas, visų pirma sudaro trečiųjų valstybių piliečių pareiškimai ir visi jų turimi dokumentai, susiję su:

a. jų vardu, pavarde, gimimo data ir vieta, lytimi ir pilietybe ar pilietybėmis arba su tuo, kad trečiosios valstybės pilietis yra asmuo be pilietybės;

b. jų šeimos nariais ir kitais trečiosios valstybės piliečio asmens duomenimis, jei aktualu, vykdant grąžinimo [...] procedūrą arba nustatant valstybę, į kurią grąžinama;

c. trečiųjų valstybių piliečių tapatybės ar kelionės dokumentų ir kitų jų pateiktų dokumentų, kurie, kompetentingos institucijos nuomone, yra svarbūs nustatant jų tapatybę, vykdant grąžinimo [...] procedūrą ir nustatant valstybę, į kurią grąžinama, rūšimi, numeriu, galiojimo laikotarpiu ir juos išdavusia valstybe;

d. bet kokiais kitos valstybės narės arba trečiosios valstybės išduotais leidimais gyventi ar kitais leidimais, suteikiančiais trečiųjų valstybių piliečiams teisę pasilikti;

- e. bet koku kitos valstybės narės priimtu sprendimu grąžinti, ***sprendimu taikyti išsiuntimo priemonę arba draudimu atvykti***;
 - f. ankstesnės gyvenamosios vietos valstybe ar valstybėmis ir vieta ar vietomis, kelionės maršrutais ir kelionės dokumentais.
4. Kai kompetentingos institucijos nusprendžia saugoti bet koki dokumentą, būtiną [...] grąžinimui, kaip nurodyta 2 dalies b punkte, jos užtikrina, kad trečiosios valstybės pilietis [...] gautų originalų kopijas [...], jų elektroninius įrašus[...] ***arba dokumento paėmimo patvirtinimą. Savanoriško grąžimo atveju*** [...] kompetentingos institucijos tokius dokumentus trečiosios valstybės piliečiui grąžina jam išvykstant arba jam atvykus į trečiąją valstybę.
5. Su trečiosios valstybės piliečiu [...] ***turi būti galima susisiekti bet kokiomis ryšio priemonėmis***, [...] ***kaip apibrėžta valstybės narės*** pagal [...] ***nacionalinę teisę***. Valstybės narės nacionalinėje teisėje nustato ryšio priemonę ir momentą, kada laikoma, kad trečiosios valstybės pilietis gavo pranešimą ir kada jam pranešta, arba tokios komunikacijos tikslu naudojami ***valstybių narių arba*** Sąjungos sukurtomis ir (arba) remiamomis skaitmeninėmis sistemomis.
- [...]

21a straipsnis
Pasislėpimo pavojus

1. *Jei neįrodyta priešingai, konkrečiu atveju esama pasislėpimo pavojaus, kai tenkinamas vienas iš šių kriterijų, susijusių su atitinkamu neteisėtai esančiu trečiosios valstybės piliečiu:*
 - a. *trečiosios valstybės pilietis be leidimo atvyko arba persikėlė į valstybės narės teritoriją, įskaitant atvejus po tranzito per trečiąją valstybę, arba bando tai padaryti;*
 - b. *trečiosios valstybės piliečiui taikomas sprendimas grąžinti, kurį priėmė kita valstybė narė nei ta, kurios teritorijoje asmuo šiuo metu yra neteisėtai, be kita ko, kaip nustatyta pagal perspėjimus, įvestus į Šengeno informacinę sistemą pagal Reglamentą (ES) 2018/1860;*
 - c. *trečiosios valstybės pilietis nesilaiko vienos ar daugiau priemonių, nustatytų pagal 23 straipsnio 1 dalį ir 23a straipsnio 1 dalį, arba pareiškia ar parodo ketinimą tai daryti;*
 - d. *trečiosios valstybės pilietis vėl atvyko į valstybių narių teritoriją pažeisdamas galiojantį draudimą atvykti;*
2. *1 dalyje nenumatytais atvejais pasislėpimo pavojus nustatomas remiantis konkretaus atvejo aplinkybių vertinimu. Vertinimas apima vieną ar daugiau iš šių kriterijų, susijusių su atitinkamu neteisėtai esančiu trečiosios valstybės piliečiu:*
 - a. *gyvenamosios vietos, nuolatinės gyvenamosios vietos arba patikimo adreso neturėjimas;*

- b. pareigos išvykti iš valstybių narių teritorijos per išvykimo laikotarpį, nustatytą pagal 7 straipsnio 1a dalies a punktą, nevykdymas;*
- c. kai artėjant išvykimui yra priežasčių manyti, kad trečiosios valstybės pilietis ketina pažeisti 21 straipsnio 2 dalies a punkte nustatytą pareigą bendradarbiauti;*
- d. netikrų ar suklastotų tapatybės ar kelionės dokumentų, leidimų gyventi ar vizų arba dokumentų, kuriais pagrindžiamos atvykimo sąlygos, naudojimas, naikinimas ar kitoks disponavimas jais, naudojant slapyvardžius sukčiaujant, žodžiu ar raštu pateikiant kitą klaidingą informaciją arba kitaip apgaulingai trukdant grąžinimo ar readmisijos procedūrai;*
- e. nedalyvavimas konsultacijose grąžinimo ir reintegracijos klausimais, kai to reikalauja kompetentingos institucijos;*
- f. trečiosios valstybės pilietis neturi socialinio pagrindo, visų pirma šeimos ryšių, nelegaliai dirba ir neturi pakankamai pragyvenimo lėšų;*
- g. nevykdomos pareigos pagal 21 straipsnio 2 dalies a–c, e, fa ir i–ka punktus, įskaitant nepakankamą bendradarbiavimą gaunant kelionės dokumentus;*
- h. kiti nei a–f punktuose nurodyti kriterijai, kai tai numatyta nacionalinėje teisėje.*

22 straipsnis

[...]

IIIa skyrius
GRAŽINIMO SKATINIMO PRIEMONĖS IR SULAIKYMUI
ALTERNATYVIOS PRIEMONĖS

23 straipsnis

[...] Bendrosios gražinimo [...] skatinimo priemonės

1. [...] **Siekdamos pasirengti** veiksmingam gražinimui **ir jį užtikrinti arba toliau skatinti laikytis pareigų išvykti ir bendradarbiauti, valstybės narės gali** trečiosios valstybės [...] **piliečiui** nustatyti vieną ar daugiau iš šių nacionalinių priemonių:
 - a. [...] **pareigą likti** valstybės narės teritorijoje esančioje geografinėje vietovėje, kurioje jis gali laisvai judėti;
 - b. [...] **pareigą gyventi kompetentingų institucijų paskirtu** konkrečiu adresu **arba kompetentingų institucijų paskirtoje vietoje**;
 - c. [...] **pareigą prisistatyti** į kompetentingas institucijas [...] **nurodytu laiku asmeniškai arba kitomis priemonėmis, kaip** nurodyta [...] **nacionalinėje teisėje**;
 - d. **kitas nei a–c punktuose nurodytas priemones, kai tai numatyta nacionalinėje teisėje.**
2. **Visos priemonės pagal** 1 dalį taikomos tik tiek, kiek jos atitinka specialius pažeidžiamų asmenų poreikius ir vaiko interesus.

- 2a. *1 dalyje nustatytos priemonės taip pat gali būti taikomos trečiųjų valstybių piliečiams, kurie negali būti išsiųsti dėl nepakankamo bendradarbiavimo su kompetentingomis institucijomis.*
3. Gavusios prašymą, kompetentingos institucijos trečiosios valstybės piliečiui gali suteikti leidimą [...] *laikinais nesilaikyti 1 dalyje nurodytos priemonės.*
- [...]
4. [...] *Trečiosios valstybės pilietis informuojamas apie tai, ar yra suteiktas leidimas* pagal 3 dalį[...].
5. Nereikalaujama, kad trečiosios valstybės pilietis prašytų leidimo *pagal 3 dalį* dalyvauti susitikimuose su valdžios institucijomis ir teismais, *jei tuo būtų kitaip pažeistos 1 dalyje nustatytos pareigos ir jei* [...] to trečiosios valstybės piliečio dalyvavimas yra būtinas. Trečiosios valstybės pilietis apie tokius susitikimus *iš anksto* praneša kompetentingoms institucijoms.
6. Pagal 1 dalies b ir c punktus priimami sprendimai parengiami raštu, yra proporcingi ir juose atsižvelgiama į konkrečias atitinkamo trečiosios valstybės piliečio aplinkybes.

7. *Trečiosios valstybės pilietis informuojamas apie bet kokį sprendimą taikyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas priemones ir apie to sprendimo nesilaikymo pasekmes, įskaitant sulaikymą pagal 29 straipsnį.*

23a straipsnis

Tyrimo priemonės

1. *Nedarant poveikio tyrimo priemonėms dėl kitų su grąžinimu nesusijusių priežasčių pagal nacionalinę teisę, valstybių narių kompetentingos institucijos, kai reikia, proporcinga ir tinkamai pagrįsta siekiant pasirengti veiksmingam grąžinimui arba jį užtikrinti, gali:*
 - a. *apieškoti trečiosios valstybės pilietį ir jo gyvenamąją vietą arba kitas atitinkamas patalpas;*
 - b. *atlikti asmeninių daiktų, elektroninių prietaisų ir kitų svarbių daiktų kratą ir juos konfiskuoti;*
 - c. *taikyti kitas tyrimo priemones, jei tai numatyta nacionalinėje teisėje.*
2. *Bet kokių tyrimo priemonių pagal šio straipsnio 1 dalies a–c punktus gali būti imamasi be atitinkamo trečiosios valstybės piliečio sutikimo.*
3. *Taikant bet kokias tyrimo priemones pagal šio straipsnio 1 dalies a–c punktus gerbiamos pagrindinės teisės ir taikomos Sąjungos ir nacionalinėje teisėje numatytos apsaugos ir teisių gynimo priemonės.*

23b straipsnis

Pasekmės, kai nevykdoma pareiga bendradarbiauti

1. *Jei 21 straipsnio 1 dalyje nustatytos pareigos nevykdomos ir nesilaikoma 21 straipsnio 2 dalies reikalavimų, valstybės narės atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui taiko vieną ar daugiau 23 straipsnio 1 dalyje nustatytų priemonių ir gali taikyti vieną ar daugiau iš šių veiksmingų ir proporcingų priemonių:*
 - a. *biometrinių duomenų, įskaitant pirštų atspaudus, registravimo priemones, kurios galėtų apimti galimybę kraštutiniu atveju naudoti prievartą, kai trečiosios valstybės pilietis nepateikia biometrinių duomenų pagal 21 straipsnio 2 dalies f punktą;*
 - b. *atsisakymą mokėti tam tikras išmokas ir pašalpas, jei numatyta pagal nacionalinę teisę, arba jų sumažinimą, išskyrus atvejus, kai dėl to asmenys negalėtų patenkinti savo pagrindinių poreikių;*
 - c. *atsisakymą taikyti paskatas savanoriškam grįžimui skatinti arba jų sumažinimą, įskaitant atsisakymą teikti grąžinimo ir reintegracijos programose numatytą pagalbą pagal 46 straipsnio 3 dalį arba jos sumažinimą;*
 - d. *atsisakymą išduoti leidimą dirbti arba leidimo dirbti panaikinimą, kai tai numatyta nacionalinėje teisėje;*
 - e. *draudimo atvykti trukmės pratęsimą ne daugiau kaip 10 straipsnio 6 dalyje nurodytas ilgiausias laikotarpis;*
 - f. *baudžiamąsias sankcijas, įskaitant laisvės atėmimą, jei tai numatyta nacionalinėje teisėje;*
 - g. *pinigines baudas;*
 - h. *kitas priemones, nei pirmiau nurodytos priemonės, kai tai numatyta nacionalinėje teisėje.*

23c straipsnis

Sulaikymui alternatyvios priemonės siekiant užtikrinti pasislėpimo prevenciją

- 1. Pasislėpimo pavojaus atveju, kaip nustatyta 21A straipsnio 1 ir 2 dalyse, valstybės narės gali trečiosios valstybės piliečiui taikyti vieną ar daugiau iš šių priemonių:*
 - a. atitinkamo piniginio užstato pateikimą;*
 - b. elektroninės stebėsenos naudojimą;*
 - c. kitas nei a ir b punktuose nurodytas priemones, kai tai numatyta nacionalinėje teisėje.*
- 2. Sprendime taikyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas priemones nurodomos atitinkamos faktinės ir teisinės priežastys.*
- 3. Trečiųjų valstybių piliečiai informuojami apie bet kokį sprendimą taikyti šio straipsnio 1 dalyje nurodytas priemones ir apie to sprendimo nesilaikymo pasekmes, įskaitant sulaikymą pagal 29 straipsnį.*

IV SKYRIUS

APSAUGOS PRIEMONĖS IR TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS

1 SKIRSNIS

PROCEDŪRINĖS GARANTIJOS

24 straipsnis

Teisė į informaciją

1. *Valstybės narės užtikrina, kad* trečiųjų valstybių piliečiai, kuriems taikomas [...] grąžinimas [...], *būtu* [...] informuojami apie:
 - a. [...] procedūros tikslą [...];
 - b. trečiųjų valstybių piliečių [...] prievoles [...], kaip nustatyta 21 ir 23 straipsniuose, pareigų nevykdymo pasekmes pagal [...] **23b straipsnį ir 29 straipsnio 3 dalies e punktą**, perspėjimo dėl asmens grąžinimo buvimą Šengeno informacinėje sistemoje ir kitos valstybės narės pagal 9 straipsnį priimto sprendimo grąžinti pripažinimą ir vykdymą;
 - c. konsultavimą grąžinimo ir reintegracijos klausimais ir programas pagal 46 straipsnį;
 - d. jų procesines teises [...] pagal šį reglamentą ir nacionalinę teisę, visų pirma teisę į teisinę pagalbą ir atstovavimą pagal 25 straipsnį.

2. [...] Informacija pateikiama [...] ta kalba, kurią trečiosios valstybės pilietis supranta arba, kaip pagrįstai [...] *manoma*, turėtų suprasti [...]. *Ta* informacija [...] *gali* būti pateikiama standartiniuose informaciniuose lapuose popierine arba elektronine *forma ir prireikus žodžiu, naudojantis vertimo raštu ir žodžiu paslaugomis*. *Nelydimiems* nepilnamečiams informacija pateikiama [...] amžių atitinkančiu būdu ir dalyvaujant 20 straipsnio 2 dalyje nurodytam [...] atstovui *arba asmeniui, paskirtam padėti nepilnamečiui*. [...]

25 straipsnis

Teisinė pagalba ir atstovavimas

1. Jei *teismui* [...] pagal 27 straipsnį pateiktas skundas arba prašymas atlikti peržiūrą, valstybės narės trečiosios valstybės piliečio prašymu užtikrina, kad *jam būtų teikiamos būtinos* nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugos [...].
2. *Kompetentingos institucijos užtikrina, kad* nelydimiems nepilnamečiams [...] *būtų atstovaujama ir jiems būtų teikiama pagalba tokiu būdu, kad jie galėtų naudotis teisėmis ir vykdyti pareigas pagal šį reglamentą*.

3. [...]
4. Nemokamas teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugas teikia teisiniai patarėjai arba kiti tinkamą kvalifikaciją turintys asmenys, kurie pagal nacionalinę teisę pripažįstami ar gali [...] ***padėti*** trečiosios valstybės piliečiui ***arba jam atstovauti, arba pagal nacionalinę teisę teikti teisinės paslaugas trečiųjų valstybių piliečiams arba jiems atstovauti įgaliotos nevyriausybinės organizacijos.***
5. Valstybės narės gali nesuteikti nemokamos teisinės pagalbos ir neužtikrinti nemokamo teisinio atstovavimo apskundimo procedūros metu, kai:
 - a. trečiosios valstybės pilietis laikomas turinčiu pakankamai išteklių teisei pagalbai ir atstovavimui savo lėšomis užsitikrinti;
 - b. laikoma, kad nėra realios tikimybės, jog skundas bus patenkintas, arba laikoma, kad skundas yra piktnaudžiaujamojo pobūdžio;
 - c. skundas arba peržiūra yra antro arba aukštesnio laipsnio skundas, kaip numatyta pagal nacionalinę teisę, įskaitant pakartotinį svarstymą arba skundų peržiūrą;
 - d. trečiosios valstybės piliečiui jau padeda arba jam jau atstovauja patarėjas teisės klausimais.
6. Nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo prašančiam trečiosios valstybės piliečiui [...] ***gali būti taikomas reikalavimas*** atskleisti [...] ***savo*** finansinę padėtį.

7. [...] Valstybės narės gali:
- a. nustatyti piniginius ar laiko apribojimus, susijusius su nemokamų teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugų teikimu, jei tokie apribojimai nėra savavališki ir nepagrįstai neriboja galimybės gauti nemokamas teisinės pagalbos bei atstovavimo paslaugas [...];
 - b. prašyti visiškai arba iš dalies atlyginti visas patirtas išlaidas, kai trečiosios valstybės piliečio finansinė padėtis grąžinimo procedūros metu pagerėjo arba kai sprendimas suteikti nemokamas teisinės pagalbos ir atstovavimo paslaugas buvo priimtas remiantis trečiosios valstybės piliečio pateikta klaidinga informacija;
 - c. numatyti, kad su teisine pagalba susijusiais klausimais mokesčių ir kitų išlaidų ir kompensacijų atžvilgiu trečiųjų valstybių piliečiams būtų taikomos tokios pačios, o ne palankesnės sąlygos, nei paprastai taikomos jų piliečiams.
8. Valstybės narės nustato specialias procedūrinės taisykles, reglamentuojančias prašymų dėl nemokamos teisinės pagalbos ir atstovavimo, *susijusių su teismui pagal 27 straipsnį pateiktu skundu arba prašymu atlikti peržiūrą*, pateikimo ir nagrinėjimo būdą, arba taiko esamas taisykles, nustatytas panašaus pobūdžio nacionaliniams prašymams, su sąlyga, kad dėl tų taisyklių galimybė pasinaudoti nemokama teisine pagalba ir atstovavimu nėra pernelyg apsunkinama arba netampa neįmanoma.

9. Jei sprendimą neteikti nemokamos teisinės pagalbos ir neužtikrinti nemokamo atstovavimo priima institucija, kuri nėra [...] *teismas*, tuo pagrindu, kad laikoma, kad nėra realios tikimybės, jog skundas bus patenkintas, arba laikoma, kad skundas yra piktnaudžiaujamojo pobūdžio, prašytojas turi teisę į veiksmingą teisinę gynybą [...] *teisme* dėl to sprendimo. [...]
10. Valstybės narės gali numatyti nemokamą teisinę pagalbą ir atstovavimą administracinės procedūros metu pagal nacionalinę teisę.

2 SKIRSNIS

TEISIŲ GYNIMO PRIEMONĖS

26 straipsnis

Teisė į veiksmingą teisinę gynybą

1. Atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui suteikiama veiksminga teisių gynimo priemonė, kad jis galėtų apskusti 7 straipsnio [...] **1 dalyje**, 10 straipsnyje ir 12 straipsnio 2 dalyje nurodytus sprendimus [...] **pagal nacionalinę teisę** kompetentingame [...] **teisme**.
2. Taikant veiksmingą teisių gynimo priemonę numatomas išsamus [...] faktinių ir teisinių aplinkybių nagrinėjimas.
3. [...] **Tais atvejais, kai iš bylos medžiagos, pateiktos teismui, atsakingam už teisių gynimo priemonę dėl sprendimo grąžinti arba sprendimo taikyti išsiuntimo priemonę, papildytos arba paaiškintos po rungimosi principu grindžiamo proceso, matyti, kad gali būti pažeistas negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principas, [...] turi būti patikrinta, ar laikomasi iš negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principo kylančių reikalavimų [...].**
4. **Sprendimo grąžinti neesminės nuostatos panaikinimas arba atšaukimas nereiškia, kad panaikinama arba atšaukiama likusi atitinkamo sprendimo dalis.**

Skundas kompetentingam [...] teismui

1. **Taikant šį reglamentą** [...] terminas, per kurį galima pateikti skundą pirmosios instancijos [...] **teismui**, negali viršyti 14 dienų, **nebent nacionalinėje teisėje yra numatytas ilgesnis laikotarpis, kuris negali viršyti 30 dienų.**
2. 1 dalyje nurodytas **terminas** [...] pradedamas skaičiuoti nuo tos dienos, kai trečiosios valstybės piliečiui pranešama arba [...] **laikoma, kad jam pranešta pagal** nacionalinę teisę apie bet kurį iš 7 straipsnio [...] **1 dalyje**, 10 straipsnyje ir 12 straipsnio 2 dalyje nurodytų sprendimų[...].
3. Kai sprendimas grąžinti grindžiamas tuo pačiu aktu, kaip ir sprendimas neleisti teisėtai pasilikti arba nutraukti teisėtą buvimą, arba priimamas tame pačiame akte, sprendimo grąžinti apskundimo terminai gali būti nacionalinėje teisėje nustatyti terminai, per kuriuos galima apskųsti sprendimą, kuriuo nutraukiamas teisėtas buvimas arba atsisakoma leisti teisėtai pasilikti.
4. Kai draudimas atvykti **ir (arba) sprendimas taikyti išsiuntimo priemonę** priimamas kartu su sprendimu grąžinti, kaip nurodyta 7 straipsnyje, [...] **jie** apskundžiami kartu su tuo sprendimu grąžinti tame pačiame [...] **teisme** per tą patį [...] procesą ir per tuos pačius terminus. Jei draudimas atvykti **ir (arba) sprendimas taikyti išsiuntimo priemonę** priimamas atskirai nuo sprendimo grąžinti arba yra vienintelis skųstinas sprendimas, jis gali būti apskųstas atskirai. [...]

[...]

28 straipsnis

Sustabdomasis poveikis

1. *Valstybės narės užtikrina, kad prieš vykdant sprendimus, priimtus pagal 7[...] straipsnį ir 12 straipsnio 2 dalį, gavus prašymą arba ex officio išsiuntimas galėtų būti sustabdytas [...] skundo pateikimo pagal 27 straipsnį laikotarpiui arba laikotarpiui, kol bus baigtas skundo nagrinėjimas kompetentingame pirmosios instancijos teisme, nebent nacionalinėje teisėje jau yra nuostatos, pagal kurias pirmosios instancijos teisių gynimo priemonės turi sustabdomąjį poveikį. Valstybės narės gali, visapusiškai laikydamosi Chartijos [...]47 straipsnio [...], pagal nacionalinę teisę nustatyti, ar sustabdymas suteikiamas gavus prašymą, ar ex officio.*
2. [...]

3. Jei dėl pirmojo ar paskesnio sprendimo pateikiamas dar vienas skundas, ***išsiuntimas*** [...] nesustabdomas, išskyrus atvejus, kai trečiosios valstybės pilietis prašo sustabdyti sprendimo vykdymą ir kompetentingas [...] ***teismas*** nusprendžia tą prašymą patenkinti, tinkamai atsižvelgdamas į konkrečias konkretaus atvejo aplinkybes. ***Tai nedaro poveikio nacionalinės teisės nuostatomis.***

[...]

V skyrius

[...] SULAIKYMAS

29 straipsnis

Sulaikymo pagrindai

1. Valstybės narės gali sulaikyti trečiosios valstybės pilietį pagal šį reglamentą, remdamosi individualiu kiekvieno atvejo vertinimu ir tik tiek, kiek sulaikymas yra proporcingas.
2. Valstybės narės gali sulaikyti trečiosios valstybės pilietį tik **grąžinimo, įskaitant** pasirengimą grąžinimui, **readmisijos ir** [...] išsiuntimo įvykdymo tikslu.
3. Trečiosios valstybės pilietis gali būti sulaikytas tik dėl vieno ar kelių iš šių sulaikymo pagrindų:
 - a. kyla pasislėpimo pavojus, nustatytas pagal [...] **21A** straipsnį;
 - b. trečiosios valstybės pilietis vengia **readmisijos**, pasirengimo grąžinimui ar išsiuntimo [...] arba jiems trukdo;
 - c. trečiosios valstybės pilietis kelia saugumo riziką pagal 16 straipsnį;
 - d. siekiama nustatyti arba patikrinti jo tapatybę arba pilietybę;
 - e. nevykdomos [...] **pareigos pagal 21** straipsnio [...] **2 dalies a–c, e, fa ir i–ka punktus, įskaitant nepakankamą bendradarbiavimą gaunant kelionės dokumentus;**
 - f. **kitų svarbių nacionalinėje teisėje numatytų su grąžinimu susijusių pagrindų, kad būtų užtikrintos veiksmingos grąžinimo procedūros, kurios yra būtinos ir proporcingos.**

4. [...]
5. Sprendimą dėl sulaikymo priima administracinės ar teisminės institucijos. Sprendimas dėl sulaikymo priimamas rašytiniu sprendimu, kuriame nurodomos faktinės ir teisinės priežastys, kuriomis jis grindžiamas, taip pat informacija apie galimas teisių gynimo priemones. Apie sprendimą [...] trečiosios valstybės piliečiui *pranešama žodžiu arba raštu* ta kalba, kurią jis supranta arba, kaip pagrįstai manoma, turėtų suprasti, *be kita ko, naudojantis vertimo žodžiu arba raštu paslaugomis*.
6. Sulaikydamos trečiosios valstybės pilietį pagal 2 dalį, valstybės narės atsižvelgia į tai, [...] *ar* trečiosios valstybės pilietis [...] yra pažeidžiamas asmuo.

30 straipsnis

[...]

[...]

[...]

31 straipsnis

[...]

Sulaikymo laikotarpis

1. Sulaikymas trunka kuo trumpesnį laikotarpį ir tol, kol išpildomi 29 straipsnyje nustatyti [...] ***pagrindai***, bei kol tai būtina siekiant užtikrinti sėkmingą grąžinimą.
2. Paaiškėjus, kad 29 straipsnyje nustatyti [...] ***pagrindai*** nebeišpildomi, [...] trečiosios valstybės pilietis paleidžiamas ***iš sulaikymo vietos pagal šį reglamentą***. Toks paleidimas netrukdo taikyti [...] priemonių pagal [...] ***23–23c straipsnius***.
3. Sulaikymas [...] valstybėje narėje neviršija 12 mėnesių. [...] Jei tikėtina, kad grąžinimo procedūra truks ilgiau dėl to, kad atitinkamas trečiosios valstybės pilietis nepakankamai bendradarbiauja arba vėluojama gauti reikiamus dokumentus iš trečiųjų valstybių, ***sulaikymas valstybėje narėje gali būti taikomas ilgesnį laikotarpį, bet ne ilgiau kaip 24 mėnesius. Jei trečiosios valstybės pilietis persikėlė į kitą valstybę narę ir jo elgesys yra sulaikymo pagrindas, kaip nurodyta 29 straipsnio 3 dalyje, taikomas naujas sulaikymo laikotarpis.***

3a. Pasibaigus ilgiausiam 24 mėnesių sulaikymo laikotarpiui pagal 3 dalį, sulaikymas gali būti taikomas papildomiems ne ilgesniems kaip 6 mėnesių laikotarpiams, kai kyla pasislėpimo pavojus ir kai atsiranda pagrįsta išsiuntimo tikimybė dėl vieno ar daugiau iš šių aplinkybių pasikeitimų:

- a. yra naujos svarbios informacijos apie trečiosios valstybės piliečio tapatybę;**
- b. kelionės dokumentas buvo gautas arba galima pagrįstai manyti, kad jis buvo gautas pasikeitus aplinkybėms;**
- c. pagerėjo bendradarbiavimas su trečiąja valstybe.**

Sulaikydama trečiosios valstybės pilietį pagal šią pastraipą, valstybė narė tokiam atvejui teikia pirmenybę, siekdama užtikrinti, kad sulaikymas truktų kuo trumpesnį laikotarpį.

- 4. Pasibaigus ilgiausiems sulaikymo [...] **laikotarpiams** pagal 3 **ir 3a** dalis nedraudžiama taikyti priemonių pagal [...] **23–23c** straipsnius.
- 5. **Jei trečiosios valstybės pilietis sulaikymo metu bendradarbiauja jo grąžinimo klausimais, atitinkamo trečiosios valstybės piliečio savanoriškas grąžimas, kai tikslinga, organizuojamas nepagrįstai nedelsiant. Kai aktualu, sulaikymas gali trukti iki išvykimo, kad būtų užtikrintas veiksmingas grąžinimas pagal 3 ir 3a dalis.**

Sprendimų dėl sulaikymo peržiūra

1. **Valstybės narės užtikrina, kad** sulaikymas [...] **būtu** [...] peržiūrimas bent kas [...] **šešis** mėnesius atitinkamo trečiosios valstybės piliečio prašymu arba *ex officio*.
2. **Valstybės narės užtikrina, kad** nelydimų nepilnamečių sulaikymas [...] **būtu** [...] peržiūrimas bent kas [...] tris mėnesius **atitinkamo trečiosios valstybės piliečio prašymu arba ex officio**.
3. Jei administracinės institucijos nurodo asmenį sulaikyti arba pratęsia sulaikymo trukmę, valstybės narės [...]:
 - a. [...] **numato** atlikti sulaikymo teisėtumo teisminę peržiūrą, **dėl kurios turi būti sprendžiama** [...] kuo skubiau, **per nacionalinėje teisėje nustatytą laikotarpį** po sulaikymo pradžios [...] arba
 - b. atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui **suteikia** teisę [...] inicijuoti procesą, kuriuo atliekama sulaikymo [...] teisėtumo teisminė peržiūra, [...] dėl kurios turi būti **sprendžiama** [...] kuo skubiau, **per nacionalinėje teisėje nustatytą laikotarpį** po atitinkamo proceso pradžios [...]. Tokiais atvejais valstybės narės iš karto po sulaikymo praneša atitinkamam trečiosios valstybės piliečiui apie galimybę imtis tokių procesinių veiksmų.

Sulaikymo sąlygos

1. **Paprastai** asmenys sulaikomi [...] specializuotuose centruose, įskaitant specialius kitų įstaigų padalinius. Jei valstybė narė negali numatyti sulaikymo tokiuose centruose ir turi naudotis įkalinimo įstaigų patalpomis, trečiųjų valstybių piliečiai, **kai įmanoma**, atskiriami nuo kalinių.
2. Sulaikyti trečiųjų valstybių piliečiai turi turėti galimybę patekti į lauko erdvę. **Galimybė patekti į lauko erdvę gali būti ribojama ribotą laikotarpį, jei tai būtina ir proporcinga siekiant užtikrinti, kad sulaikymo centras gerai veiktų.**
3. Sulaikytiems trečiųjų valstybių piliečiams paprašius, jiems suteikiama galimybė per pagrįstą laikotarpį susisiekti su teisiniais atstovais, šeimos nariais ir kompetentingomis konsulinėmis įstaigomis.
4. Ypatingas dėmesys skiriamas sulaikytų pažeidžiamų asmenų specialiems poreikiams [...]. Sulaikytiems trečiųjų valstybių piliečiams teikiama neatidėliotina medicininė pagalba ir užtikrinamas būtinas ligos gydymas.
5. Teisiniai atstovai, šeimos nariai, kompetentingos konsulinės įstaigos ir atitinkamos ir kompetentingos nacionalinės, tarptautinės ir nevyriausybinės organizacijos ir įstaigos, **trečiosios valstybės piliečio prašymu**, turi turėti galimybę apsilankyti bet kuriame sulaikymo centre, bendrauti su trečiųjų valstybių piliečiais bei juos aplankyti sąlygomis, kuriomis gerbiamas privatumas. Tokiems vizitams gali reikėti gauti leidimą **ir gali būti taikomos kitos tinkamos sąlygos, įskaitant tai, kad kompetentinga institucija turi išduoti atitinkamą patikimumo pažymėjimą pagal nacionalinę teisę. Valstybės narės gali nustatyti tokių vizitų apribojimus pagal nacionalinę teisę, kai tokie apribojimai yra objektyviai būtini infrastruktūros saugumui, viešajai tvarkai ar administraciniam valdymui užtikrinti.**

6. Sulaikytiems trečiųjų valstybių piliečiams [...] suteikiama informacija apie sulaikymo centre taikomas taisykles ir jų teises bei pareigas [...] kalba, kurią jie **supranta arba kurią jie, kaip galima pagrįstai daryti prielaidą, gali** suprasti. Tokia informacija apima informaciją apie nacionalinėje teisėje numatytą jų teisę susisiekti su 3 ir 5 dalyse nurodytais asmenimis ar įstaigomis.

35 straipsnis

Nelydimų nepilnamečių ir šeimų, kuriose yra nepilnamečių, sulaikymo sąlygos

1. Nelydimi nepilnamečiai ir šeimos, kuriose yra nepilnamečių, sulaikomi tik kraštutiniu atveju ir kuo trumpesniai laikui, taip pat atsižvelgiant į vaiko interesus.
2. [...] Nelydimi nepilnamečiai [...] **ir šeimos, kuriose yra nepilnamečių, sulaikymo laikotarpiu** apgyvendinami atskirai, užtikrinant atitinkamą privatumą. Darbuotojai turi būti tinkamai parengti, o patalpos – pritaikytos siekiant atsižvelgti į [...] **nepilnamečių** ir jų **amžiaus asmenims būdingus** [...] poreikius.
3. Sulaikyti nepilnamečiai turi turėti galimybę užsiimti laisvalaikio veikla, įskaitant pagal jų amžių jiems tinkamus žaidimus ir pramogas, ir turi turėti galimybę dalyvauti švietime **ar švietimo veikloje** formatu, kuris yra tinkamiausias atsižvelgiant į jų sulaikymo trukmę.

VI skyrius

READMISIJA

36 straipsnis

Readmisija [...]

1. [...] *Išdavusios* sprendimą grąžinti [...] kompetentingos institucijos, *kai aktualu*, padedamos FRONTEX, kai [...] *aktualu*, inicijuoja [...] readmisiją, *visų pirma kai būtina nustatyti ar patikrinti atitinkamo asmens tapatybę ar pilietybę arba gauti kelionės dokumentus, su kuriais jis galėtų grįžti* [...].
2. [...]
3. [...] Laikantis taikytinos readmisijos priemonės ir Reglamento (ES) 2016/1953³⁰, kai taikytina, naudojamas Europos kelionės dokumentas grąžinamiems asmenims.

³⁰ 2016 m. spalio 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/1953 dėl Europos kelionės dokumento neteisėtai esantiems trečiųjų šalių piliečiams grąžinti nustatymo, kuriuo panaikinama 1994 m. lapkričio 30 d. Tarybos rekomendacija, (OL L 311, 2016 11 17, p. 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/1953/oj>).

4. [...]
5. [...]
6. [...]
7. Readmisiją [...] trečiosiose valstybėse padeda vykdyti specialūs Sąjungos grąžinimo ryšių palaikymo pareigūnai, finansuojami Sąjungos lėšomis. Tokie ryšių palaikymo pareigūnai yra Sąjungos delegacijų struktūros dalis ir glaudžiai koordinuoja veiksmus su Komisija, kad būtų įgyvendinti atitinkami Sąjungos politikos prioritetai.

8. *Siekdama stebėti bendradarbiavimą su trečiosiomis valstybėmis readmisijos srityje, Komisija gali kas 12 mėnesių prašyti FRONTEX perduoti šiuos su atitinkamomis trečiosiomis valstybėmis susijusius duomenis:*
- a. *prašymų patvirtinti pilietybę skaičių ir teigiamų bei neigiamų atsakymų į prašymus patvirtinti pilietybę skaičių;*
 - b. *prašymų išduoti kelionės dokumentus skaičių, trečiųjų valstybių valdžios institucijų išduotų kelionės dokumentų skaičių ir neigiamų atsakymų į prašymą išduoti kelionės dokumentus skaičių.*
9. *FRONTEX suteikia Komisijai prieigą prie šioje dalyje nurodytų duomenų. a ir b punktuose nurodyti duomenys, suskirstyti pagal valstybes nares, gali būti perduodami trečiosioms valstybėms readmisijos pareigų įgyvendinimo ir laikymosi stebėsenos tikslais, be kita ko, taikant Sąjungos readmisijos priemones.*
10. *Valstybės narės neprivalo pateikti prašomų duomenų, jei jų nėra.*

37 straipsnis

[...]

VII skyrius

DALIJIMASIS ASMENS DUOMENIMIS IR JŲ PERDAVIMAS

38 straipsnis

Valstybių narių dalijimasis informacija

1. Įgyvendindamos šį reglamentą valstybės narės naudojasi visomis tinkamomis bendradarbiavimo ir keitimosi informacija priemonėmis.
2. Keitimasis informacija vykdomas valstybės narės prašymu ir gali vykti tik tarp valstybių narių kompetentingų institucijų.
3. Valstybės narės, *gavusios prašymą*, perduoda viena kitai [...] *turimą* informaciją apie asmenį, kuriam taikomas šis reglamentas, kad galėtų įvykdyti grąžinimo procedūrą [...] ir teikti *grąžinimo ir* reintegracijos pagalbą.
4. Jei 3 dalyje nurodyta informacija galima keistis per Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/818³¹ 4 straipsnio 15 punkte nurodytas ES informacines sistemas arba teikiant papildomą informaciją pagal Reglamentą (ES) 2018/1860, tokia informacija *paprastai* keičiamasi tik tomis priemonėmis.

³¹ 2019 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/818 dėl ES informacinių sistemų policijos ir teismo bendradarbiavimo, prieglobsčio ir migracijos srityje sąveikumo sistemos sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) 2018/1726, (ES) 2018/1862 ir (ES) 2019/816, (OL L 135, 2019 5 22, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2019/818/oj>).

5. [...] **Prašyme suteikti informaciją** [...] **pateikiamos** priežastys, kuriomis jis grindžiamas.
6. 3 dalyje nurodytoje informacijoje [...] **gali būti** pateikiama:
- a. informacija, būtina trečiosios valstybės piliečio tapatybei nustatyti ir, kai taikytina, jo šeimos narių, giminaičių ir kitų šeimos ryšiais susijusių asmenų tapatybei nustatyti [...];
 - b. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio biometriniais duomenimis, paimtais pagal Reglamentą (ES) 2024/1358 [...];
 - c. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio pilietybe ir [...] **bet kuriuo** kelionės dokumentu (-ais) [...];
 - d. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio gyvenamosiomis vietomis, kelionių maršrutais, kalbomis, kuriomis jis kalba, ir kontaktiniais duomenimis (elektroniniu (-iais) pašto adresu (-ais) ir telefono numeriu (-ais));
 - e. informacija apie **bet koki gyventoją ar leidimus, suteikiančius teisę būti šalyje**, įskaitant teisę gyventi šalyje patvirtinančius dokumentus ar visas, **taip pat visus prašymus ar jų pratęsimus**, suteiktus valstybės narės ar trečiosios valstybės;

- f. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio grąžinimo operacija [...];
- g. informacija, susijusi su trečiosios valstybės piliečio *grąžinimu ir, kai aktualu, reintegracija* [...];
- h. dėl trečiosios valstybės piliečio priimto sprendimo grąžinti motyvai;
- ha. informacija apie tai, ar trečiosios valstybės pilietis laikosi 21 ir 23 straipsniuose nustatytų pareigų;**
- i. informacija apie tai, ar trečiosios valstybės pilietis buvo sulaikytas ar jam taikytos sulaikymo alternatyvos;
- j. informacija, susijusi su nuosprendžių registru arba trečiosios valstybės piliečio keliamą grėsmę viešajai tvarkai, visuomenės saugumui ar nacionaliniam saugumui;
- k. informacija apie trečiosios valstybės piliečio pažeidžiamumą, sveikatą ir medicininius poreikius.

7. Prašomoji valstybė narė privalo atsakyti kuo greičiau ir ne vėliau kaip per [...] *dvi* savaites.
8. Informacija, kuria buvo pasikeista, gali būti naudojama tik 3 dalyje nustatytiems tikslams. Kiekvienoje valstybėje narėje tokia informacija, atsižvelgiant į jos rūšį ir ją gaunančios institucijos įgaliojimus, gali būti perduodama tik institucijoms arba teisminėms institucijoms, kurioms patikėta vykdyti grąžinimo procedūrą, readmisiją [...] arba teikti reintegracijos pagalbą.
9. ***Valstybės narės, gavusios prašymą, perduoda viena kitai trečiosios valstybės piliečio kelionės dokumentų originalus, kai kelionės dokumentas yra būtinas grąžinimui užtikrinti.***

39 straipsnis

Su trečiųjų valstybių piliečiais susijusių duomenų perdavimas trečiosioms valstybėms *grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos tikslais*

1. Nedarant poveikio 40 ir 41 straipsniams, 38 straipsnio 6 dalies a–h ***ir k punktuose*** nurodytus duomenis kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX gali tvarkyti ir perduoti trečiosios valstybės kompetentingai institucijai [...] ar trečiosioms [...] ***šalims, kompetentingoms teikti reintegracijos pagalbą ar atlikti kitas užduotis, susijusias su grąžinimo įgyvendinimu, tokioms kaip oro transporto bendrovės ar medicinos paslaugų teikėjai, ir kai tai būtina [...] grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos [...] tikslais.***

2. [...]
3. Valstybės narės ir FRONTEX, perduodančios asmens duomenis pagal 1 arba 2 dalį, užtikrina, kad toks perdavimas atitiktų atitinkamai Reglamento (ES) 2016/679 V skyrių ir Reglamento (ES) 2018/1725 V skyrių.
4. Kai perdavimas atliekamas pagal 1 [...] dalį, toks perdavimas dokumentuojamas ir, gavus prašymą, tie dokumentai pateikiami kompetentingai priežiūros institucijai, įsteigta pagal Reglamento (ES) 2016/679 51 straipsnio 1 dalį ir Reglamento (ES) 2018/1725 52 straipsnio 1 dalį, įskaitant perdavimo datą bei laiką ir informaciją apie gaunančiosios trečiosios valstybės kompetentingą instituciją.

Su trečiųjų valstybių piliečių apkaltinamaisiais nuosprendžiais susijusių duomenų perdavimas trečiosioms valstybėms *grąžinimo, readmisijos ir reintegracijos tikslais*

1. Duomenis, susijusius su vienu ar [...] **daugiau** trečiosios valstybės piliečio apkaltinamųjų nuosprendžių, kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX konkrečiais atvejais gali tvarkyti ir perduoti trečiosios valstybės kompetentingai institucijai **ar trečiosioms šalims, kompetentingoms teikti reintegracijos pagalbą ar atlikti kitas užduotis, susijusias su grąžinimo įgyvendinimu**, jei tenkinamos šios sąlygos:
 - a. trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, per pastaruosius 25 metus buvo nuteistas už teroristinį nusikaltimą arba per pastaruosius 15 metų – už bet kurią kitą nusikalstamą veiką, nurodytą Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2018/1240 priede³², [...] **arba yra įvykdęs nusikalstamą veiką, už kurią** pagal apkaltinamąjį nuosprendį priėmusios valstybės narės nacionalinę teisę **baudžiama** bent [...] **vienų metų laisvės atėmimo bausme**;
 - b. perduoti duomenis yra būtina [...] **grąžinimo, readmisijos [...] ir reintegracijos** tikslais;
 - c. [...]

³² 2018 m. rugsėjo 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1240, kuriuo sukuriama Europos kelionių informacijos ir leidimų sistema (ETIAS) ir iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1077/2011, (ES) Nr. 515/2014, (ES) 2016/399, (ES) 2016/1624 ir (ES) 2017/2226 (OL L 236, 2018 9 19, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1240/oj>).

- d. [...] kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX [...] *patikrino*, ar perduodant duomenis nekyla pavojus, kad bus pažeistas negrąžinimo į šalį, kurioje asmeniui gali grėsti persekiojimas, principas;
- e. [...] kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX [...] *patikrino*, ar perduodant duomenis nekyla pavojus, kad bus pažeistas Chartijos 50 straipsnis.

2. [...]

3. Valstybės narės ir FRONTEX, perduodančios asmens duomenis pagal 1 arba 2 dalį, užtikrina, kad toks perdavimas atitiktų atitinkamai Reglamento (ES) 2016/679 V skyrių ir Reglamento (ES) 2018/1725 V skyrių.
4. Kai perdavimas atliekamas pagal 1 [...] dalį, toks perdavimas dokumentuojamas ir, gavus prašymą, tie dokumentai pateikiami kompetentingai priežiūros institucijai, įsteigta pagal Reglamento (ES) 2016/679 51 straipsnio 1 dalį ir Reglamento (ES) 2018/1725 52 straipsnio 1 dalį, įskaitant perdavimo datą bei laiką, informaciją apie gaunančiosios trečiosios valstybės kompetentingą instituciją, įrodymą, kad perdavimas atitinka 1 [...] dalyje nustatytas sąlygas, ir perduodamus asmens duomenis.

41 straipsnis

Trečiųjų valstybių piliečių sveikatos duomenų perdavimas trečiosioms valstybėms grąžinimo operacijos vykdymo ir reintegracijos tikslais

1. Duomenis, susijusius su medicinos pagalba, kuri turi būti teikiama trečiųjų valstybių piliečiams grąžinimo operacijos metu, kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX konkrečiais atvejais gali tvarkyti ir perduoti trečiosios valstybės kompetentingai institucijai ***arba trečiosioms šalims, kompetentingoms teikti reintegracijos pagalbą ar atlikti kitas užduotis, susijusias su grąžinimo įgyvendinimu, tokioms kaip medicinos paslaugų teikėjai,*** jei tenkinamos šios sąlygos:
 - a. perduoti duomenis yra būtina grąžinimo operacijos vykdymo tikslais;

[...]

2. Duomenis, susijusius su trečiosios valstybės piliečių sveikata *ir mediciniais poreikiais*, kompetentinga institucija ir, kai taikytina, FRONTEX konkrečiais atvejais gali tvarkyti ir perduoti trečiajai šaliai, kompetentingai teikti reintegracijos pagalbą *ar atlikti kitas užduotis, susijusias su grąžinimo įgyvendinimu*, jei tenkinamos šios sąlygos:
 - a. perduoti duomenis yra būtina siekiant teikti 46 straipsnyje nurodytą reintegracijos pagalbą, pritaikytą prie trečiosios valstybės piliečio medicininių poreikių;
 - b. trečiosios valstybės pilietis, kurio asmens duomenys perduodami, [...] sutiko su tokiu perdavimu.
3. Valstybės narės ir FRONTEX, perduodančios asmens duomenis pagal 1 arba 2 dalį, užtikrina, kad toks perdavimas atitiktų atitinkamai Reglamento (ES) 2016/679 V skyrių ir Reglamento (ES) 2018/1725 V skyrių.
4. Kai perdavimas atliekamas pagal 1 arba 2 dalį, toks perdavimas dokumentuojamas ir, gavus prašymą, tie dokumentai pateikiami kompetentingai priežiūros institucijai, įsteigta pagal Reglamento (ES) 2016/679 51 straipsnio 1 dalį ir Reglamento (ES) 2018/1725 52 straipsnio 1 dalį, įskaitant perdavimo datą bei laiką, informaciją apie gaunančiosios trečiosios valstybės kompetentingą instituciją, įrodymą, kad perdavimas atitinka 1 arba 2 dalyje nustatytas sąlygas, ir perduodamus asmens duomenis.

VIII skyrius

BENDRA GRAŽINIMO SISTEMA

42 straipsnis

Bendros gražinimo sistemos sudedamosios dalys

1. Bendrą gražinimo sistemą pagal šį reglamentą sudaro:
 - a. bendra trečiųjų valstybių piliečių, neturinčių teisės būti [...] *valstybių narių teritorijoje*, gražinimo procedūra;
 - b. sprendimų gražinti pripažinimo ir vykdymo valstybėse narėse sistema;
 - c. [...]
 - d. skaitmeninės sistemos, skirtos trečiųjų valstybių piliečių gražinimui [...] ir reintegracijai valdyti;
 - e. valstybių narių bendradarbiavimas;
 - ea. pakankamas sulaikymo pajėgumų lygis, kurį nustato valstybė narė, atsižvelgdama į faktinius poreikius;*
 - f. *Sjungos teikiama finansinė parama ir* Sąjungos organų, įstaigų ir agentūrų *teikiama operacinė parama* [...] jų atitinkamose kompetencijos srityse.

2. Sąjunga ir valstybės narės nustato bendrus prioritetus grąžinimo [...] ir reintegracijos srityje ir užtikrina būtinus tolesnius veiksmus, atsižvelgdamos į Europos prieglobsčio ir migracijos valdymo strategiją, priimtą pagal Reglamento (ES) 2024/1351 8 straipsnį, grąžinimo pasienio procedūros įgyvendinimą pagal Reglamentą (ES) [...] **2024/1349**, trečiųjų valstybių bendradarbiavimo su valstybėmis narėmis readmisijos srityje lygio vertinimą pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) 810/2009³³ 25a straipsnį ir Sąjungos readmisijos priemonės bei visus kitus Sąjungos dokumentus, susijusius su bendradarbiavimu readmisijos srityje.
3. Sąjunga ir valstybės narės užtikrina lojalų kompetentingų institucijų ir Sąjungos bei valstybių narių bendradarbiavimą ir glaudų jų veiksmų koordinavimą, taip pat vidaus ir išorės sudedamųjų dalių sinergiją [...].

43 straipsnis

Kompetentingos institucijos [...]

1. Kiekviena valstybė narė pagal nacionalinę teisę paskiria kompetentingas institucijas, atsakingas už šiame reglamente nustatytų pareigų vykdymą.

[...]

³³ 2009 m. liepos 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 810/2009, nustatantis Bendrijos vizų kodeksą (Vizų kodeksas) (OL L 243, 2009 9 15, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2009/810/oj>).

[...]

44 straipsnis

Valstybių narių bendradarbiavimas

1. Pagal 43 straipsnį paskirtų kompetentingų institucijų bendradarbiavimas ir pagalba viena kitai *paprastai* vykdomi siekiant:
 - a. leisti vykti tranzitu per jų teritoriją siekiant padėti įvykdyti kitos valstybės narės sprendimą grąžinti arba gauti kelionės dokumentus;
 - b. teikti logistinę [...] ar kitokią materialinę ar nepiniginę pagalbą, *kiek tai susiję su tranzitu per jų teritoriją pagal a punktą*;
 - c. [...] *padėti vykdyti 8 straipsnio 1 dalies b punkte nurodytą perdavimą*;
 - d. [...] *padėti trečiosios valstybės piliečiui išvykti į valstybę narę, kurioje jis turi teisę būti pagal 8 straipsnio 3 dalį*.

[...]

2. *Pagal 43 straipsnį paskirtų kompetentingų institucijų bendradarbiavimas ir pagalba viena kitai gali būti vykdomi, be kita ko, siekiant:*
 - a. *vesti arba remti politinį dialogą ir keitimąsi informacija su trečiųjų valstybių valdžios institucijomis siekiant palengvinti readmisiją;*
 - b. *susisiekti su trečiųjų valstybių kompetentingomis institucijomis, siekiant patikrinti trečiųjų valstybių piliečių tapatybę ir gauti galiojantį kelionės dokumentą;*
 - c. *prašančiosios valstybės narės vardu organizuoti praktinę grąžinimo vykdymo tvarką.*

45 straipsnis

FRONTEX parama

1. Valstybės narės gali prašyti, kad jų kompetentingoms institucijoms padėtų FRONTEX siunčiami arba remiami ekspertai, įskaitant grąžinimo ryšių palaikymo pareigūnus ir kitus ryšių palaikymo pareigūnus, pagal Reglamentą (ES) 2019/1896.

2. Valstybės narės teikia FRONTEX atitinkamą informaciją apie planuojamus FRONTEX paramos poreikius, kad būtų galima tinkamai planuoti Agentūros paramą, [...] **laikantis** Reglamento (ES) [...] **2019/1896**.

46 straipsnis

Parama grąžinimui ir reintegracijai

1. Valstybės narės [...] **užtikrina, kad būtų prieinamas** konsultavimas grąžinimo ir reintegracijos klausimais [...], kad trečiųjų valstybių piliečiams kuo ankstesniame grąžinimo proceso etape būtų teikiama, **kai aktualu**, informacija ir rekomendacijos dėl grąžinimo ir reintegracijos galimybių, įskaitant 3 dalyje nurodytas programas. Konsultavimas grąžinimo ir reintegracijos klausimais gali būti derinamas su kitomis konsultacijomis vykdant kitas migracijos procedūras valstybėje narėje.
2. Valstybės narės [...] **gali teikti** informaciją apie grąžinimą ir reintegraciją [...] prieš priimant sprendimą grąžinti [...].
3. Valstybės narės [...] **užtikrina, kad būtų prieinamas** grąžinimo ir reintegracijos [...] **programos, remiamos ar finansuojamos nacionaliniu arba Sąjungos lygmenimis. Tokios** programos [...] **apima** trečiosios valstybės piliečiui teikiamą logistinę, finansinę **ar** [...] kitą materialinę ar nepiniginę pagalbą arba paskatas, įskaitant reintegracijos pagalbą valstybėje, į kurią grąžinama.

4. **Grąžinimo ir** reintegracijos pagalba nėra individuali teisė ir nėra būtina readmisijos procedūros sąlyga.
5. Pagal grąžinimo ir reintegracijos programas teikiama pagalba [...] **gali** priklausyti nuo trečiosios valstybės piliečio bendradarbiavimo ir pareigų vykdymo lygio ir ilgainiui gali būti sumažinama. Nustatant grąžinimo ir reintegracijos pagalbos rūšį ir mastą, kai taikytina, [...] **gali** būti atsižvelgiama į šiuos kriterijus:
 - a. atitinkamo trečiosios valstybės piliečio bendradarbiavimą grąžinimo ir readmisijos procedūros metu, kaip numatyta 21 straipsnyje;
 - b. ar trečiosios valstybės pilietis grįžta savanoriškai arba yra išsiunčiamas;
 - c. ar trečiosios valstybės pilietis yra trečiosios valstybės, įtrauktos į Reglamento (ES) 2018/1806 II priedo sąrašą, pilietis;
 - d. ar trečiosios valstybės pilietis buvo nuteistas už nusikalstamą veiką;
 - e. ar trečiosios valstybės pilietis turi specialių poreikių dėl to, kad yra pažeidžiamas asmuo, nepilnametis, nelydimas nepilnametis ar šeimos narys[...];
 - f. papildomus kriterijus pagal nacionalinę teisę.**
6. Šiame straipsnyje nurodyta pagalba neteikiama trečiųjų valstybių piliečiams, kurie jau pasinaudojo kita ar tokia pačia valstybės narės arba Sąjungos teikiama parama. Sąjunga, valstybės narės ir FRONTEX užtikrina reintegracijos pagalbos nuoseklumą ir koordinavimą.

IX skyrius

BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

47 straipsnis

Nepaprastoji padėtis

1. Tais atvejais, kai dėl išskirtinai didelio trečiųjų valstybių piliečių, kurie turi būti gražinti, skaičiaus atsiranda nenumatyta didelė našta valstybės narės sulaikymo centrams arba jos administracinių ar teisminių institucijų darbuotojams, tokia valstybė narė, kol tęsiasi išskirtinė padėtis, gali nuspręsti, kad būtų nustatyti [...] ilgesni nei **27 straipsnio 1 dalyje**, 33 straipsnio 3 dalyje ir **38 straipsnio 7 dalyje** numatyti [...] laikotarpiai siekiant imtis skubių su sulaikymo sąlygomis susijusių priemonių, kuriomis nukrypstama nuo 34 straipsnio 1 dalyje ir 35 straipsnio 2 dalyje nustatytų sąlygų.
2. Jei atitinkama valstybė narė imasi tokių išskirtinių priemonių, ji nedelsdama apie tai informuoja Komisiją. Ji taip pat informuoja Komisiją, kai tik nebelieka priežasčių taikyti šias išskirtines priemones.
3. Šio straipsnio nuostatos nesuteikia galimybės valstybėms narėms nukrypti nuo jų bendros pareigos imtis visų būtinų bendro ar specialaus pobūdžio priemonių, kad būtų užtikrintas pagal šį reglamentą numatytas jų pareigų vykdymas.

48 straipsnis

[...]

[...] ³⁴ [...]

³⁴ [...]

49 straipsnis

Komiteto procedūra

1. Komisijai padeda komitetas. Tas komitetas – tai komitetas, kaip tai suprantama Reglamente (ES) Nr. 182/2011.
2. Kai daroma nuoroda į šią dalį, taikomas Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnis. Kai komitetas nuomonės nepateikia, Komisija įgyvendinimo akto projekto nepriima ir yra taikoma Reglamento (ES) Nr. 182/2011 5 straipsnio 4 dalies trečia pastraipa.

50 straipsnis

Ataskaitų teikimas

1. Ne vėliau kaip [...] *penkeri metai po šio reglamento įsigaliojimo*], o vėliau kas penkerius metus Komisija teikia atskaitas Europos Parlamentui ir Tarybai dėl šio reglamento taikymo valstybėse narėse ir, kai tinkama, pasiūlo pakeitimų.
2. Valstybės narės Komisijos prašymu jai pateikia ataskaitai *pagal 1 dalį* parengti reikalingą informaciją, *jei jos turima*, ne vėliau nei likus devyniems mėnesiams iki termino pabaigos. *Komisija, kai įmanoma, naudojasi informacija, pateikta pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 862/2007.*

51 straipsnis

Panaikinimas

1. Valstybių narių, kurioms šis reglamentas yra privalomas, atžvilgiu Direktyva 2008/115/EB panaikinama. Direktyva 2001/40/EB ir Tarybos sprendimas 2004/191/EB panaikinami nuo [...] *7 straipsnio 8 dalyje* nurodyto įgyvendinimo sprendimo paskelbimo valstybėse narėse, kurioms šis reglamentas yra privalomas.
2. Nuorodos į panaikintas direktyvas laikomos nuorodomis į šį reglamentą ir skaitomos pagal priede pateiktą atitikties lentelę.

52 straipsnis

Įsigaliojimas

Šis reglamentas įsigalioja dvidešimtą dieną po jo paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. **Jis taikomas nuo [dveji metai nuo jo įsigaliojimo dienos]. Tačiau 4 straipsnio 3 dalies a, b, d ir g punktai, 7 straipsnio 8 dalis, 7 straipsnio 9 dalis ir 17 straipsnis taikomi nuo įsigaliojimo dienos.**

Šis reglamentas privalomas visas ir tiesiogiai taikomas visose valstybėse narėse.

Priimta Strasbūre

Europos Parlamento vardu

Pirmininkas / Pirmininkė

Tarybos vardu

Pirmininkas / Pirmininkė